

ผลการศึกษสถานภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑. ด้านกายภาพ

๑) ขอบเขตและขนาดพื้นที่

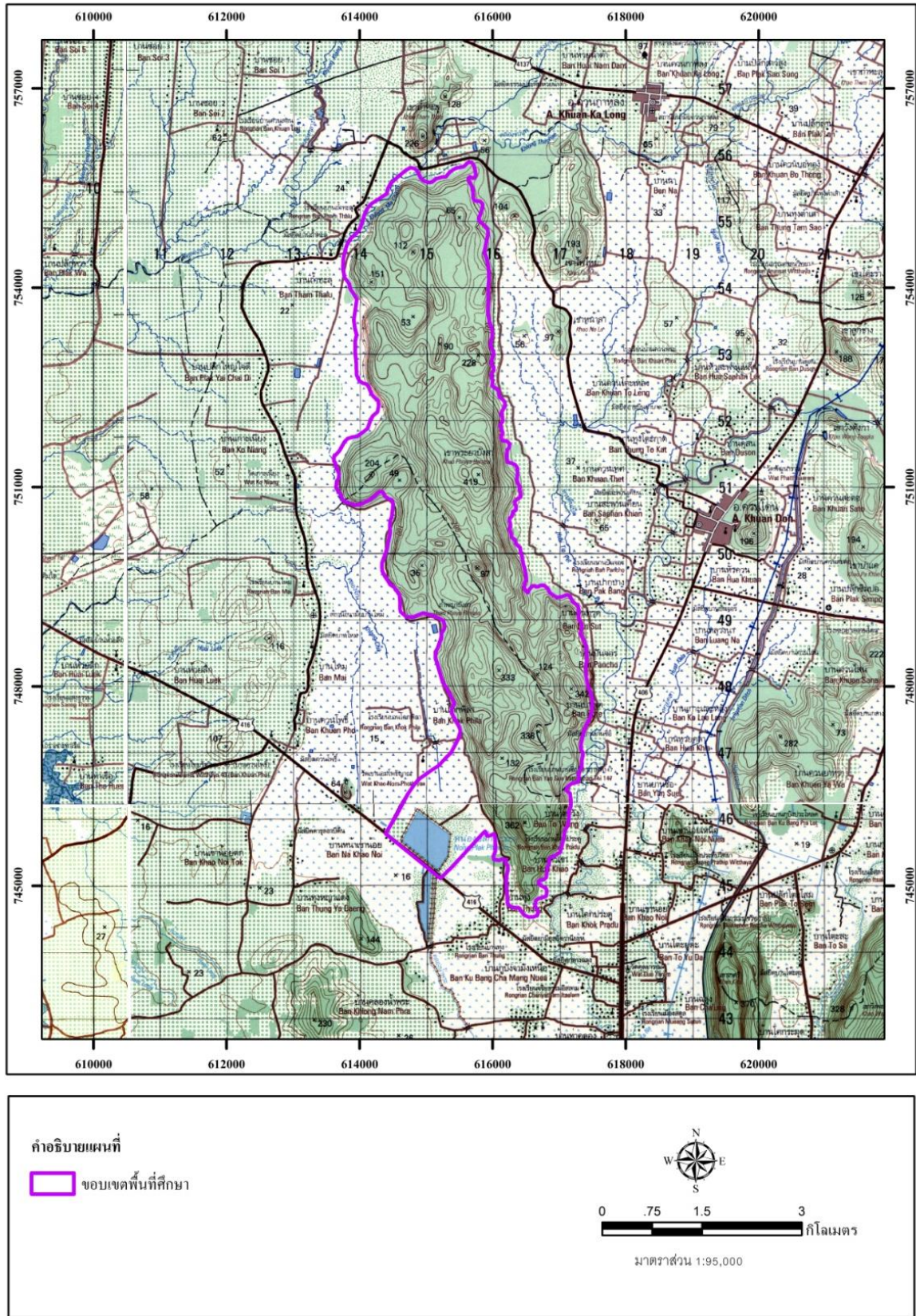
พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีศักยภาพในการเสนอเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ปัจจุบันเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ พื้นที่อ้างอิงตามทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๒) ครอบคลุมพื้นที่ตำบลฉลุง ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล ตำบลควนโดน ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล เนื้อที่ตามประกาศเขตห้ามล่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ๒๐,๔๓๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๒,๗๗๐ ไร่ จากการศึกษาในพื้นที่โครงการด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แล้วพบว่า พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนโดน และตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน และตำบลควนโพธิ์ และตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีพื้นที่คำนวณได้ตามระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีพื้นที่รวมทั้งหมด ๑๓,๙๔๔ ไร่ มีพิกัดครอบคลุมพื้นที่ศึกษาที่พิกัดมุมซ้ายบนที่ ๖๑๐๐๐ E ๗๕๗๐๐๐ N และมุมขวาล่างที่พิกัด ๖๒๐๐๐๐ E ๗๕๔๐๐๐ N ดังแสดงในรูปที่ ๑

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

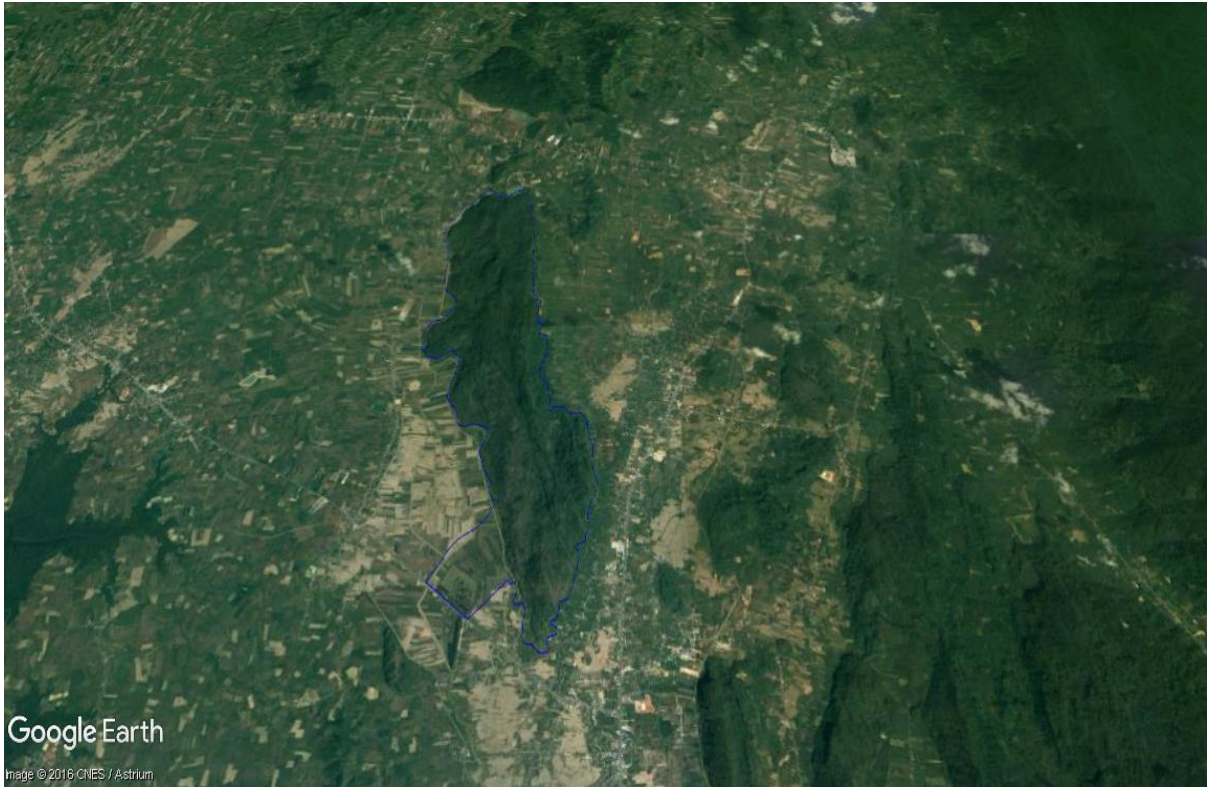
ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา มีสภาพภูมิประเทศมีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาและหนองน้ำ ล้อมรอบด้วยที่นา สวนยาง และสวนผลไม้ของชุมชน พื้นที่บริเวณที่เป็นภูเขาเป็นภูเขาหินปูนสูงชันสลับซับซ้อนเป็นแนวยาวจากได้จรดเหนือประมาณ ๑๒ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๒๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๒,๕๐๐ ไร่ ส่วนที่เป็นหนองน้ำมีพื้นที่ประมาณ ๐.๔๓๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๗๐ ไร่ มีถนนล้อมรอบปลูกต้นไม้ไว้ตลอดแนว มีการพัฒนาพื้นที่โดยการขุดลอกคูและสร้างคันดินเป็นถนนล้อมรอบหนองดังแสดงในรูปที่ ๒

ขอบเขตการศึกษาข้อมูลทางกายภาพได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมระยะรัศมีตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และแนวทางการจัดทำและพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยกำหนดเป็นพื้นที่ศึกษาโดยรอบในระยะ ๕ กิโลเมตร ดังแสดงในรูปที่ ๓

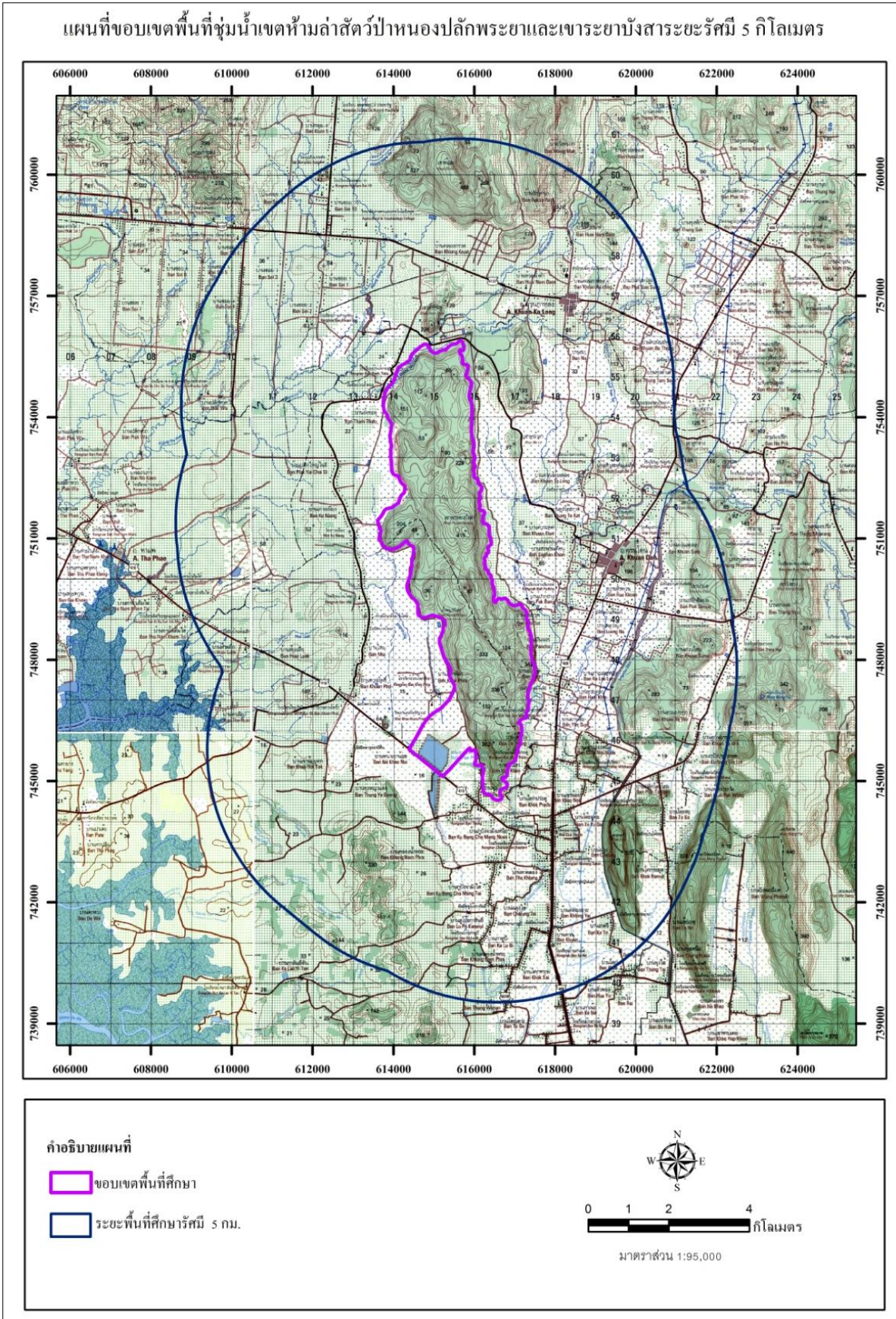
แผนที่ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

รูปที่ ๑ ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

รูปที่ ๒ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

รูปที่ ๓ พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบึงสารในระยะ ๕ กิโลเมตร

๓) ทรัพยากรดิน

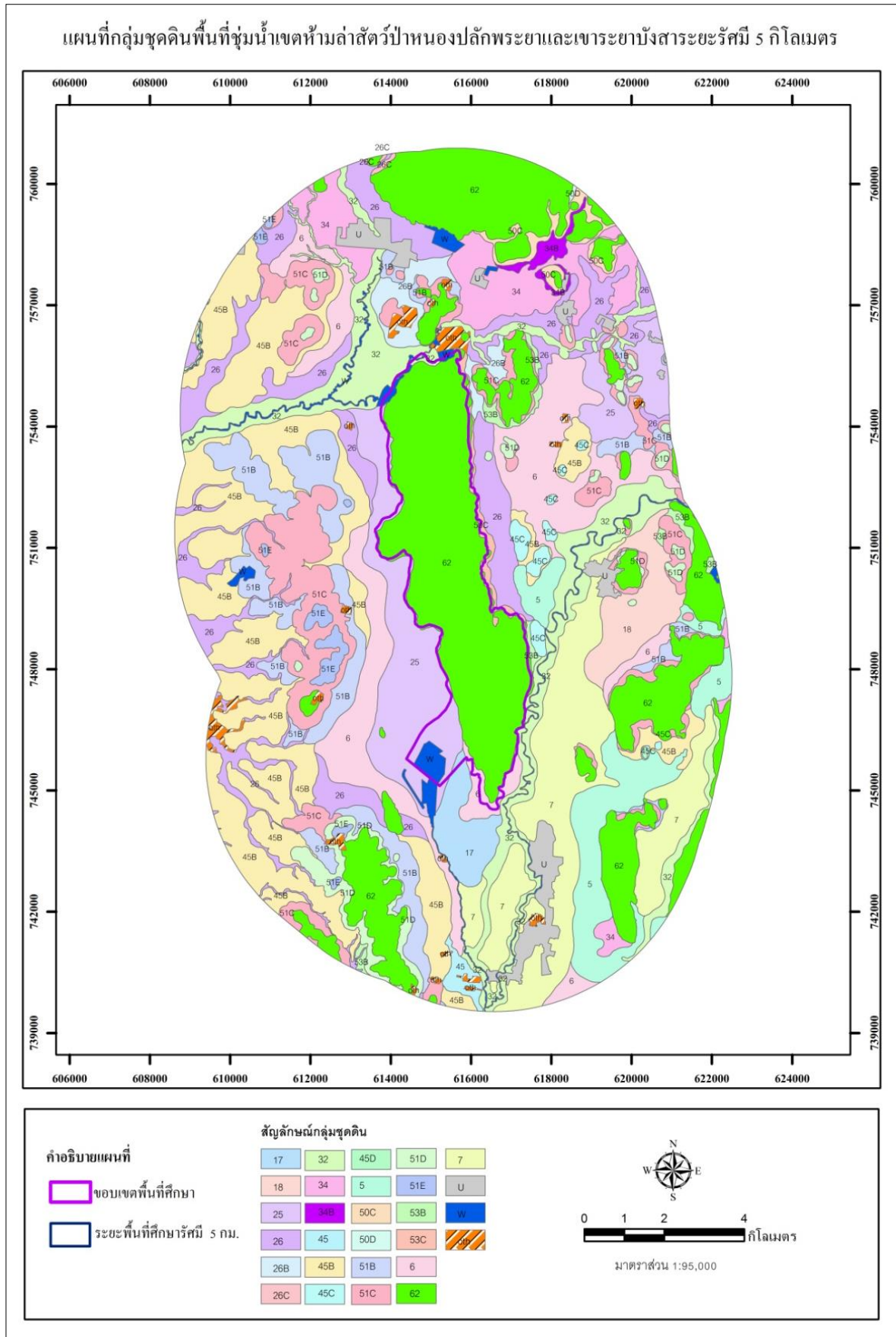
จากข้อมูลกลุ่มชุดดินของกรมพัฒนาที่ดิน นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Quantum GIS โดยซ้อนทับกับขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตพื้นที่ศึกษาในระยะ ๕ กิโลเมตร ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มชุดดินที่พบบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ประกอบด้วย ๑๔ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕, ๖, ๗, ๑๗, ๑๘, ๒๕, ๒๖, ๓๒, ๓๔, ๔๕, ๕๐, ๕๑, ๕๓ และ ๖๒ (รายละเอียดในภาคผนวกที่ ๑) และพื้นที่เปิดเตล็ด ประกอบด้วย หมู่บ้าน (U) แหล่งน้ำ (P) ที่ลุ่มดินเค็ม (EC) บ่อ (P) ดังแสดงในตารางที่ ๑ และรูปที่ ๔

ตารางที่ ๑ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
๑๗	๑๘๐๓	๑.๒๓
๑๘	๒๖๖๐	๑.๘๑
๒๕	๘๒๓๖	๕.๖๑
๒๖	๕๒๑๑	๓.๕๕
๒๖B	๑๔๔๕	๐.๙๘
๒๖C	๖๙	๐.๐๕
๒๖gm	๖๑๐๑	๔.๑๕
๓๒	๙๒๒๒	๖.๒๘
๓๒gm	๖๕๒	๐.๔๔
๓๔	๔๙๑๓	๓.๓๔
๓๔B	๕๐๗	๐.๓๕
๓๔gm	๙๒	๐.๐๖
๔๕	๔๓๖	๐.๓๐
๔๕B	๒๐๓๒๕	๑๓.๘๓
๔๕C	๗๖๗	๐.๕๒
๔๕D	๒๒	๐.๐๑
๕	๕๓๔๘	๓.๖๔

กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
๕๐C	๘๑๒	๐.๕๕
๕๐D	๒๔	๐.๐๒
๕๑B	๗๓๗๔	๕.๐๒
๕๑C	๙๕๕๗	๖.๕๐
๕๑D	๒๓๓๒	๑.๕๙
๕๑E	๘๑๘	๐.๕๖
๕๓B	๗๐๔	๐.๔๘
๕๓C	๔๗๗	๐.๓๒
๖	๑๑๐๔๓	๗.๕๒
๖๒	๒๙๔๔๙	๒๐.๐๔
๗	๑๐๘๐๓	๗.๓๕
AQ	๘๙	๐.๐๖
EC	๒๒๗	๐.๑๕
P	๘๗๑	๐.๕๙
U	๒๖๗๙	๑.๘๒
W	๑๘๖๒	๑.๒๗
รวม	๑๔๖,๙๓๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๙)

รูปที่ ๔ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

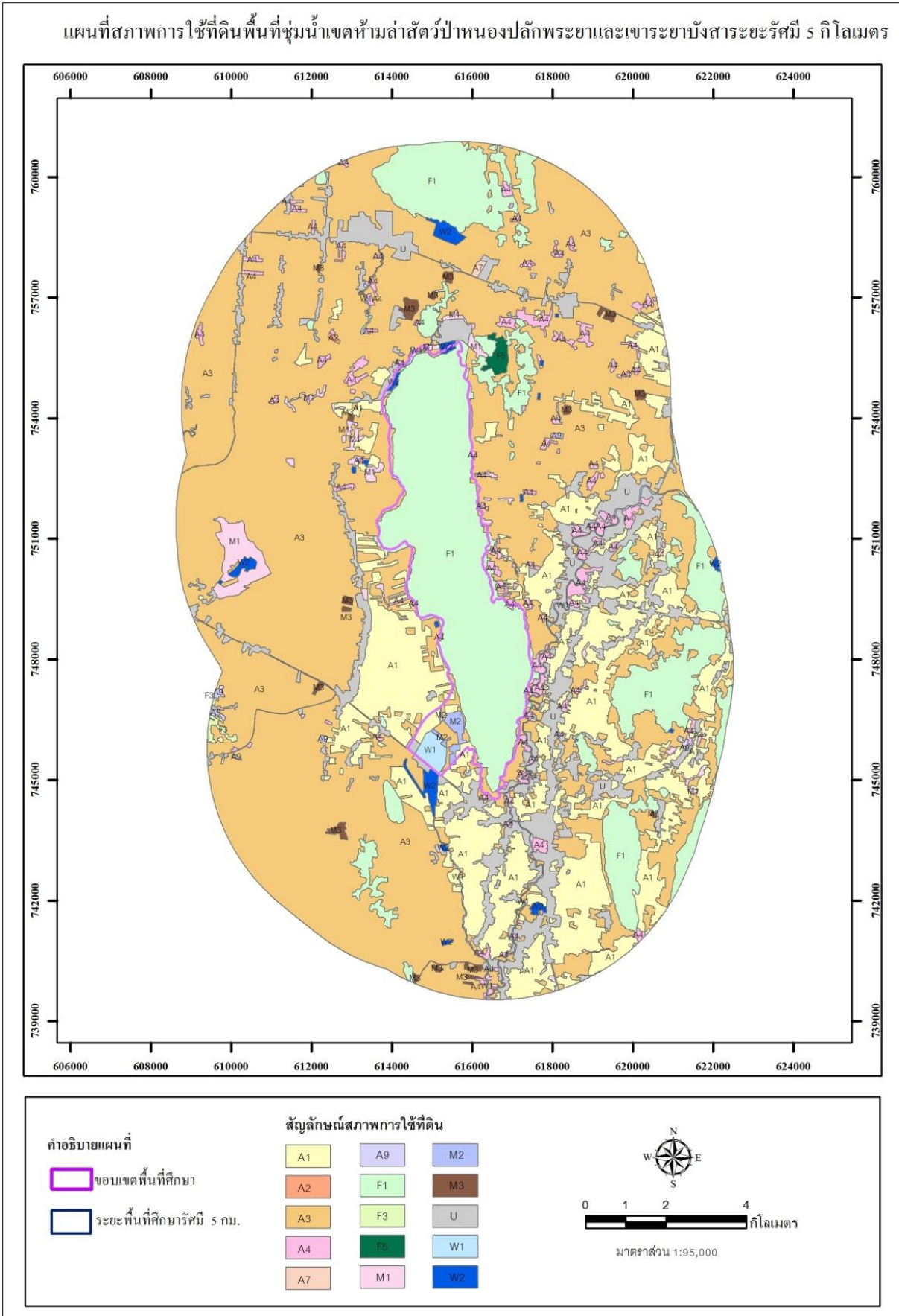
๔) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ในรัศมี ๕ กิโลเมตรจากพื้นที่ศึกษา พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา เป็นพื้นที่ไม้ผล เนื้อที่ ๘๐,๔๑๑ ไร่ (คิดเป็นสัดส่วน ๕๔.๗๓ ของพื้นที่ทั้งหมด) รองลงมา คือ ป่าดิบ มีเนื้อที่ ๒๔,๗๐๖ ไร่ และนาข้าว เนื้อที่ ๒๒,๒๒๙ ไร่ ตามลำดับ ที่เหลือเป็นนาข้าว ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง ไม้ยืนต้น พืชหญ้า แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำ บ่อลูกรัง ที่ลุ่ม ป่าปลูก ป่าชายเลน และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๒ และรูปที่ ๕

ตารางที่ ๒ สภาพการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

สัญลักษณ์	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	สัดส่วนพื้นที่ (ร้อยละ)
A๑	นาข้าว	๒๒,๒๒๙	๑๕.๑๓
A๒	พืชไร่	๒๑	๐.๐๑
A๓	ไม้ผล	๘๐,๔๑๑	๕๔.๗๓
A๔	ไม้ยืนต้น	๒,๙๙๑	๒.๐๔
A๗	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์	๕๔	๐.๐๔
A๙	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒๙	๐.๐๙
F๑	ป่าดิบ	๒๔,๗๐๖	๑๖.๘๑
F๓	ป่าชายเลน	๑๑๖	๐.๐๘
F๕	ป่าปลูก	๒๔๑	๐.๑๖
M๑	ทุ่งหญ้า	๑,๖๗๓	๑.๑๔
M๒	ที่ลุ่ม	๒๔๖	๐.๑๗
M๓	บ่อลูกรัง	๕๔๘	๐.๓๗
U	ชุมชนและสิ่งก่อสร้าง	๑๑,๘๘๗	๘.๐๙
W๑	แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง	๙๐๗	๐.๖๒
W๒	สระน้ำ บ่อน้ำ	๗๗๑	๐.๕๒
รวม		๑๔๖,๙๓๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๕๙)

รูปที่ ๕ สภาพการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

๒. ด้านชีวภาพ

๑) ทรัพยากรป่าไม้

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรป่าไม้บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา พบพรรณไม้รวม ๓๑๖ ชนิด จาก ๒๕๔ สกุล ๙๘ วงศ์ (ตารางภาคผนวกที่ ๒) เป็นพรรณไม้ที่นำเข้าไปปลูก ๑๘ ชนิด เช่น มะม่วง *Mangifera indica* L. เหลืองปรีดิยาธร *Cydistax donnell-smithii* (Rosc.) Seibert สนประดิพัทธ์ *Casuarina junghuhniana* Miq. หูกวาง *Terminalia catappa* L. ราชพฤกษ์ *Cassia fistula* L. หางนกยูงฝรั่ง *Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf. กระจันณรงค์ *Acacia auriculaeformis* A.Cunn. ex Benth. สะเดา *Azadirachta indica* A.Juss. var. *siamensis* Valetton ยูคาลิป *Eucalyptus camaldulensis* Dehnh. และมะพร้าว *Cocos nucifera* L. var. *nucifera*

พบพืชหายากที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ ๑ ชนิด คือ นมแมว *Uvaria siamensis* (Scheff.) L.L.Zhou, Y.C.F.Su & R.M.K.Saurnders

พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ ๑ จำนวน ๑๑ ชนิด ได้แก่ หงอนไก่ไทย *Celosia argentea* L. สาบเสือ *Chromolaena odorata* (L.) R.M.King & H.Rob. ขี้เหล็กย่าน *Mikania cordata* (Burm.f.) B.L.Rob. หญ้าหาง *Euphorbia heterophylla* L. แมงลักคา *Hyptis suaveolens* (L.) Poit. กระจัน *Leucaena leucocephala* (Lam.) de Wit ไมยราบยักษ์ *Mimosa pigra* L. ผกากรอง *Lantana camara* L. หญ้าคา *Imperata cylindrica* (L.) P.Beauv. หญ้าขจรจบ *Pennisetum polystachyon* (L.) Schult. และผักตบชวา *Eichhornia crassipes* (Mart.) Solms พบพืชต่างถิ่นที่รุกรานรายการ ๒ จำนวน ๒ ชนิด ผักขมหนาม *Amaranthus spinosus* L. และตะขบฝรั่ง *Muntingia calabura* L.

๒) ทรัพยากรสัตว์ป่า

พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสัตว์ป่าที่สำคัญหลายชนิด มีบึงน้ำขนาดใหญ่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งหากินของสัตว์จำพวกนกน้ำ จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรสัตว์ป่า พบว่ามีสัตว์ป่าที่ได้รับการจัดสถานภาพตามการจัดของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (Nabhitabhata & Chan-ard ๒๐๐๕) และ IUCN (๒๐๑๗) อย่างน้อย ๑๒ ชนิด เป็นสัตว์ป่าที่มีสถานภาพด้านการอนุรักษ์ของสัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การจัดสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ประกอบด้วยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๘ ชนิด สัตว์จำพวกนก ๒ ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน ๒ ชนิด ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ชนิดสัตว์ที่มีความสำคัญและอยู่ในเกณฑ์วินิจฉัยสำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพการอนุรักษ์*	
				ระดับโลก	ระดับประเทศ
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม					
๑.	ค่างแว่นถิ่นใต้	Dusky Leaf-monkey	<i>Trachypithecus obscurus</i>	NT	VU
๒.	ชะนีมือขาว	Lar Gibbon	<i>Hylobates lar</i>	EN	VU
๓.	พญากระรอกเหลือง	Pale Giant Squirrel	<i>Ratufa affinis</i>	NT	VU
๔.	ลิงกังใต้	Southern Pig-tailed Macaque	<i>Macaca nemestrina</i>	VU	NT
๕.	ลิงเสน	Stump-tailed Macaque	<i>Macaca arctoides</i>	VU	VU
๖.	เลียงผา	Southwest China Serow	<i>Capricornis milneedwardsii</i>	NT	NT/Reserve Species
๗.	หมีหมา	Sun Bear	<i>Helarctos malayanus</i>	VU	VU
๘.	ค้างคาวแม่ไก่ป่าฝน	Large Flying-fox	<i>Pteropus vampyrus</i>	NT	VU
สัตว์จำพวกนก					
๑.	ไก่จุก	Crested Partridge	<i>Rollulus rouloul</i>	NT	EN
๒.	นกกระสาแดง	Purple Heron	<i>Ardea purpurea</i>	LC	VU
สัตว์เลื้อยคลาน					
๑.	งูจงอาง	King Cobra	<i>Ophiophagus hannah</i>	VU	LC
๒.	เต่าทับ	Southeast Asian Box Turtle	<i>Cuora amboinensis</i>	VU	VU

หมายเหตุ: สถานภาพระดับชาติ (Nabhitabhata & Chan-Ard ๒๐๐๕; Sangunsombat ๒๐๐๕)

สถานภาพระดับโลก (IUCN ๒๐๑๗)

CR = สถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง

NT = สถานภาพใกล้ถูกคุกคาม

EN = สถานภาพใกล้สูญพันธุ์

LC = สถานภาพเป็นกังวลน้อยที่สุด

VU = สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์

DD = สถานภาพข้อมูลไม่เพียงพอ

๓) ทรัพยากรปลา

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทรัพยากรปลาในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จำนวน ๓ จุดสำรวจ (ตารางที่ ๔ และรูปที่ ๖) พบปลาทั้งสิ้น ๓๕ ชนิด จาก ๑๔ วงศ์ (ตารางภาคผนวกที่ ๓) สถานภาพของปลาในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสาจากการตรวจสอบสถานภาพของปลาที่พบในการศึกษาพบติดสถานภาพของ IUCN Redlist of Threatened Species (๒๐๑๖) และสถานภาพของ Thailand red data: Fishes (Vidthayanon, ๒๐๐๕) จำนวน ๑ ชนิด โดยเป็นชนิดที่เกือบอยู่ในข่ายใกล้การสูญพันธุ์ (VU-Vulnerable species) ได้แก่ ปลาตุ๊กอูย *Clarias macrocephalus* Günther, ๑๘๖๔

นอกจากนี้พบปลาชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว ๑ ชนิด คือ ปลานิล *Oreochromis niloticus* (Linnaeus, ๑๗๕๘)

ตารางที่ ๔ ตำแหน่งพิกัดจุดเก็บตัวอย่างทรัพยากรปลาและสัตว์หน้าดิน

จุดสำรวจ	ตำแหน่งพิกัด (UTM)		
	เขต	E	N
๑	๔๗P	๖๑๔๘๔๒	๗๔๕๕๐๙
๒	๔๗P	๖๑๕๒๓๙	๗๔๕๕๑๕
๓	๔๗P	๖๑๕๑๘๑	๗๔๕๕๖๙

๔) ทรัพยากรสัตว์หน้าดิน

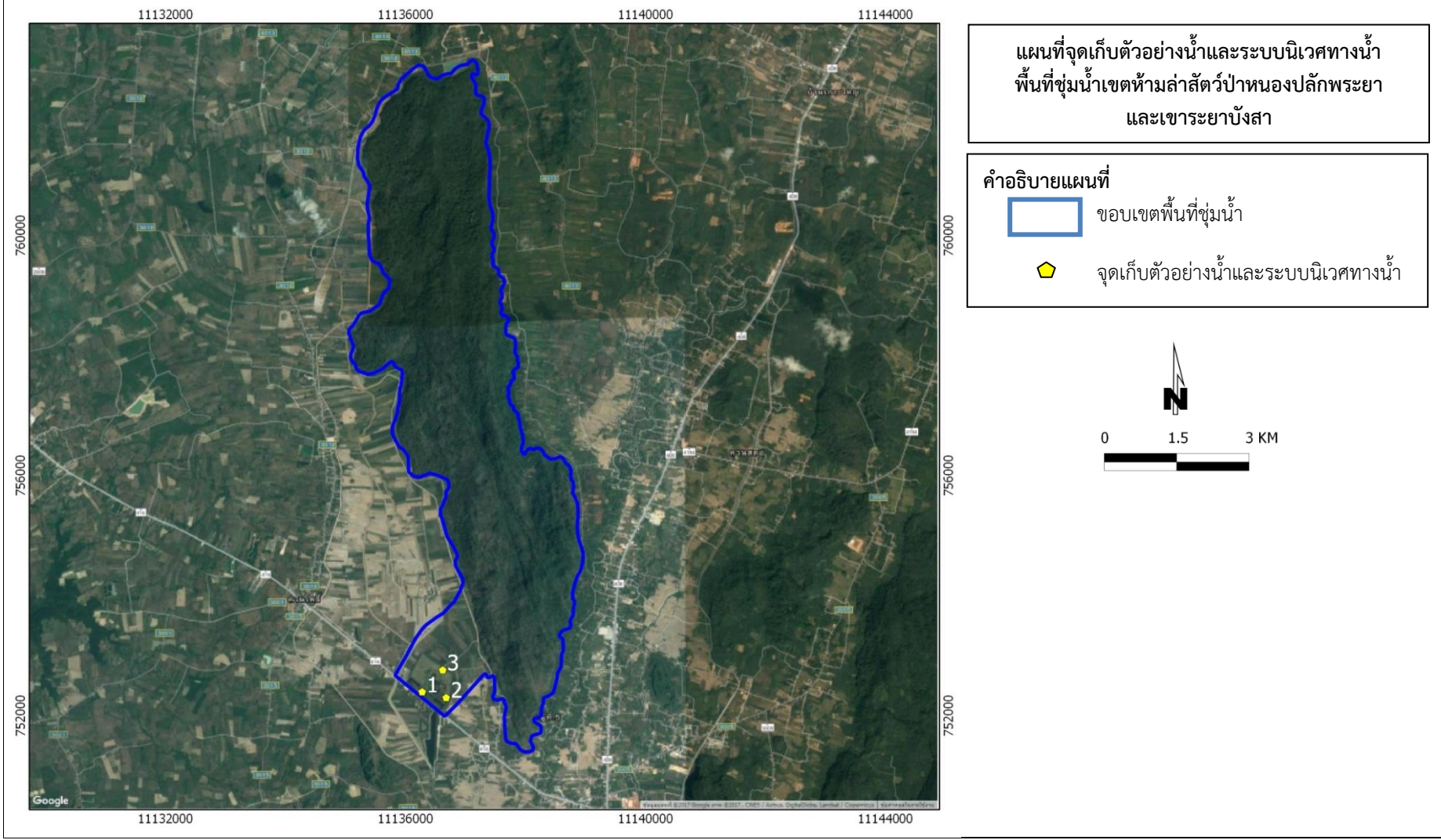
จากการสำรวจชนิดและปริมาณของทรัพยากรสัตว์หน้าดินในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จำนวน ๓ จุดสำรวจ (ตารางที่ ๔ และรูปที่ ๖) พบสัตว์หน้าดินทั้งสิ้น ๓ ชนิด จาก ๒ ไฟลัม ๒ ชั้น ๒ อันดับ ๓ วงศ์ (ตารางที่ ๕) มีปริมาณความชุกชุมของสัตว์หน้าดินเฉลี่ย ๒๖๗ ตัวต่อตารางเมตร ไฟลัม Arthropoda มีปริมาณความชุกชุมมากที่สุด รองลงมา คือ ไฟลัม Annelida

ตารางที่ ๕ ชนิดและปริมาณสัตว์หน้าดิน (ตัว/ตารางเมตร) บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

Phylum	Class	Order	Family	Scientific Name	St.๑	St.๒	St.๓
Annelida	Oligochaeta	Haplotaxidata	Tuificidae	Tubifex sp.	๔๔	๔๔	
			Naididae				๔๔
Arthropoda	Malacostraca	Decapoda	Atyidae		๘๙	๔๔	๔๘๙
รวม					๑๗๘	๘๙	๕๓๓

๓. ด้านคุณภาพน้ำ

การดำเนินการศึกษาสถานคุณภาพน้ำของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ได้ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูล จำนวน ๓ สถานี ซึ่งกระจายครอบคลุมและเป็นตัวแทนในการศึกษาคุณภาพน้ำของพื้นที่ชุ่มน้ำดังรูปที่ ๖ การตรวจวิเคราะห์ที่ได้ดำเนินการทั้งในภาคสนามรวมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำส่งวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ สำหรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๖ เนื่องจากสภาพพื้นที่บริเวณสถานีที่ศึกษาคุณภาพน้ำมีลักษณะล้อมรอบด้วยชุมชนที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นคุณภาพน้ำที่ได้จึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ประเภทที่ ๒ / ประเภทที่ ๓ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้ คุณภาพน้ำมีสภาพเป็นกรดอ่อน-กลาง โดยมีค่า pH ระหว่าง ๖.๘-๗.๓ (ค่าเฉลี่ย ๗.๐±๐.๑๕) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ค่ามาตรฐานกำหนดให้มีค่า pH ระหว่าง ๕-๙) สำหรับปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (DO, mg/l) มีค่าต่ำมาก โดยมีค่าระหว่าง ๒.๐-๒.๗ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๒.๔±๐.๒๒ mg/l) ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ค่ามาตรฐานกำหนดให้มีค่า DO≥๔.๐ mg/l) โดยมีผลมาจากสภาพน้ำนิ่งไม่มีการไหลเวียน และมีปริมาณพีชีวน้ำจำนวนมาก ส่วนปริมาณของแข็งแขวนลอยในน้ำ (suspended solid, mg/l) มีค่าต่ำมาก โดยมีค่าระหว่าง ๓-๑๕ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๙±๓.๔๖ mg/l) เช่นเดียวกันกับปริมาณของแข็งละลายน้ำโดยรวม (Total Dissolved Solid, mg/l) เจือปนในน้ำต่ำมีค่าระหว่าง ๓๖-๖๒๕ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๒๓๙±๑๙๓ mg/l) ประกอบกับน้ำมีความขุ่นค่อนข้างสูงทำให้มีความโปร่งแสงค่อนข้างต่ำ โดยมีค่าระหว่าง ๐.๕-๐.๗ เมตร (ค่าเฉลี่ย ๐.๖ ± ๐.๐๖ เมตร) สารเคมีปนเปื้อนในน้ำ (แอมโมเนีย-ไนโตรเจน, NH₃-N และ ฟอสเฟต, PO₄⁻ และปริมาณไนเตรท, NO₃⁻) ในภาพรวมมีในระดับต่ำและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด สำหรับปริมาณแบคทีเรียที่ปนเปื้อนในน้ำนั้น ปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียรวม (Total coliform bacteria) และปริมาณแบคทีเรียที่สามารถก่อโรค (Fecal coliform bacteria) มีค่าระหว่าง ๑๑๐-๒๘๐ MPN/๑๐๐ ml (ค่าเฉลี่ย ๒๐๓±๕๐ MPN/๑๐๐ ml) และ ๘๗-๑๓๐ CFU/๑๐๐ ml (ค่าเฉลี่ย ๑๐๒±๑๔ CFU/๑๐๐ ml)

รูปที่ ๖ จุดสำรวจและเก็บตัวอย่างน้ำและระบบนิเวศทางน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

ตารางที่ ๖ คุณภาพน้ำบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จังหวัดสตูล

สถานีที่	UTM	X	Y	pH	Temp. (°C)	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	ความโปร่งใส (m)	SS (mg/l)	TDS (mg/l)	การนำไฟฟ้า (µs/cm)	NH ₃ -N (mg/l)	PO ₄ ³⁻ (mg/l)	NO ₃ ⁻ (mg/l)	TCB (MPN/๑๐๐ml)	FCB (CFU/๑๐๐ml)
๑	๔๗P	๖๑๔๘๔๒	๗๔๕๕๐๙	๖.๘	๒๙.๙	๒.๗	๑.๖	๐.๕	๙	๖๒๔.๙	๘๖๐	๐.๑๘	<๐.๑	๐.๓๘	๒๒๐	๑๓๐
๒	๔๗P	๖๑๕๒๓๙	๗๔๕๔๑๕	๗.๐	๒๙.๐	๒.๕	๑.๔	๐.๖	๓	๕๖.๒	๘๐.๖	๐.๒๘	<๐.๑	๐.๓๙	๑๑๐	๘๘
๓	๔๗P	๖๑๕๑๘๑	๗๔๕๘๖๙	๗.๓	๒๙.๐	๒.๐	๒.๖	๐.๗	๑๕	๓๕.๖	๕๑.๓	๐.๓๗	<๐.๑	๐.๒๘	๒๘๐	๘๗
		average		๗.๐	๒๙.๓	๒.๔	๑.๙	๐.๖	๙	๒๓๙	๓๓๑	๐.๓	๐.๑	๐.๔	๒๐๓	๑๐๒
		maximum		๗.๓	๒๙.๙	๒.๗	๒.๖	๐.๗	๑๕	๖๒๕	๘๖๐	๐.๔	๐.๑	๐.๔	๒๘๐	๑๓๐
		minimum		๖.๘	๒๙.๐	๒.๐	๑.๔	๐.๕	๓	๓๖	๕๑.๓	๐.๒	๐.๑	๐.๓	๑๑๐	๘๗
		SE		๐.๑๕	๐.๓๐	๐.๑๑	๐.๓๗	๐.๐๖	๓.๔๖	๑๙๓	๒๖๕	๐.๐๕	๐	๐.๐๔	๕๐	๑๔
มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ประเภทที่ ๒/ประเภทที่ ๓				๕-๙	เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นไม่เกิน ๓ °C จากสภาพธรรมชาติ	≥๖.๐/ ≥๔.๐	≤๑.๕/ ≤๒.๐	-	-	-	-	≤๐.๕	-	≤๕.๐	≤๕,๐๐๐/ ≤๒๐,๐๐๐	≤๑,๐๐๐/ ≤๔,๐๐๐

ตามลำดับ โดยทุกสถานีมีค่าในระดับต่ำและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ส่วนค่าความสะอาดของน้ำ มีค่า BOD อยู่ระหว่าง ๑.๔-๒.๖ mg/l (ค่าเฉลี่ย ๑.๙±๐.๓๗ mg/l) ค่าเฉลี่ยความสะอาดของน้ำไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานกำหนด (ค่ามาตรฐานกำหนดให้มีค่า BOD≤๑.๕ mg/l)

สำหรับสถานภาพคุณภาพน้ำภายในพื้นที่ชุ่มน้ำได้ประเมินโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) จากระบบฐานข้อมูลคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทั่วประเทศ (IWIS) ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา มีค่า WQI เท่ากับ ๕๘ คะแนน คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม และจัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ ๔ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่ออุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อนหรือเพื่อการอุตสาหกรรม

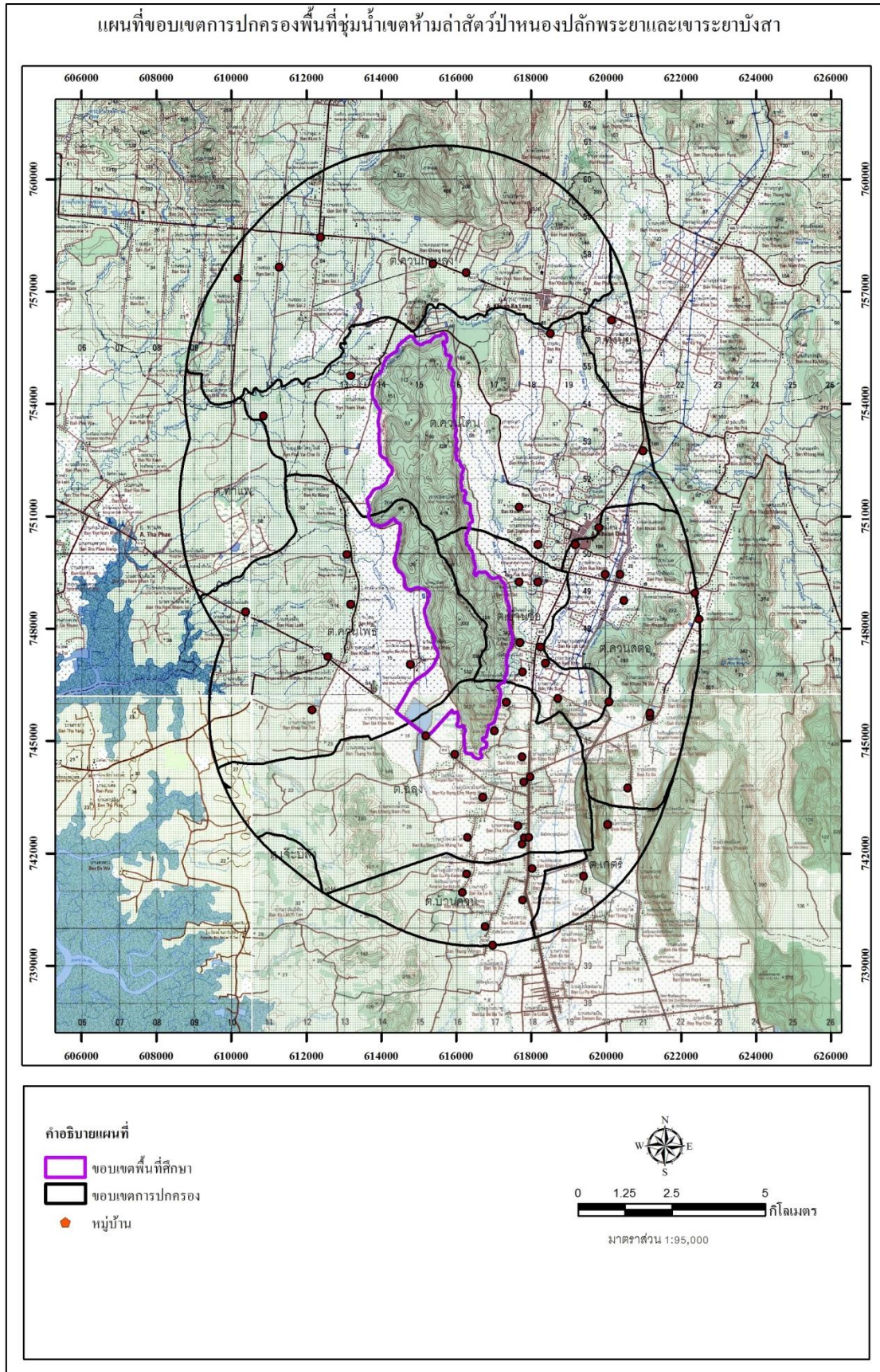
๔. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาชุมชนที่เกี่ยวข้องรัศมีห่างจากพื้นที่ชุ่มน้ำ ๕ กิโลเมตร ผลการศึกษาประกอบด้วย ประชากร การประกอบอาชีพ การจ้างงาน คุณค่าทางสังคม การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุ่มน้ำด้านต่างๆ กิจกรรมการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และปัญหาและการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑) สถานภาพโดยรวมของพื้นที่

พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา สภาพพื้นที่ประกอบด้วย ๒ ลักษณะ คือ ส่วนที่เป็นภูเขาและหนองน้ำ รวมเนื้อที่ ๑๒,๗๗๐ ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำหลายชนิด เป็นแหล่งรักษาพืชพันธุ์ของกรมประมง และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสาครอบคลุมขอบเขตการปกครอง ๓๔ หมู่บ้าน ๔ ตำบล ๒ อำเภอ จังหวัดสตูล (รูปที่ ๗) โดยพื้นที่ชุ่มน้ำแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นหนองปลักพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ติดกับชุมชนตำบลควนโพธิ์ ตำบลฉลุง อำเภอเมือง ส่วนภูเขาพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ติดกับชุมชนตำบลควนโดน ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จำแนกดังนี้

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
ควนโดน	ควนโดน	บ้านคลองบาราเกตุ บ้านควนโดน บ้านควนโต๊ะเหลง บ้านดุนบ้านถ้ำทะเล บ้านปลักใหญ่ใจดี บ้านสะพานเคียน บ้านหัวสะพานเหล็ก
ควนโดน	ย่านซื่อ	บ้านเกาะแอหลัง บ้านเขาน้อย บ้านเขาพญา บังสาบ้านปันจอร์ บ้านปากบาง บ้านย่านซื่อ บ้านห้วยคล้า
เมืองสตูล	ควนโพธิ์	บ้านเกาะเนียง บ้านเขาน้อยตก บ้านควนโพธิ์ บ้านโคกพิลา บ้านห้วยลึก บ้านใหม่
เมืองสตูล	ฉลุง	บ้านกูบังจามังใต้ บ้านกูบังจามังเหนือ บ้านเขาน้อย บ้านโคกประคู้ บ้านจีน บ้านฉลุงใต้ บ้านโต๊ะยูตะ บ้านโต๊ะวัง บ้านท่าคลอง บ้านท่าคลองใต้ บ้านทุ่ง บ้านริมห้วย บ้านหัวเขา

รูปที่ ๗ ขอบเขตการปกครองและหมู่บ้านโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

๒) สถานภาพทางสังคม

(๑) ประวัติความเป็นมา

เมืองสตูล ชื่อเรียกตามภาษาพื้นเมืองว่า “เมืองสะโตย” แปลว่าต้นกระท้อน สันนิษฐานว่าที่ตั้งเมืองเดิมมีต้นกระท้อนจำนวนมาก และยังมีสร้อยชื่อ “มาบังนัครา” แปลว่า เมืองพิมาน มีความหมายว่า เมืองสันติสุข เมืองสตูลจัดได้ว่าเป็นเมืองที่ไม่เคยมีความวุ่นวายทางการเมืองมาก่อนเลย ชุมชนตั้งถิ่นฐานกระจุกตัวตามแนวถนนสายหลักและกระจุกกระจายอยู่โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ชุมชนมีประวัติความเป็นมาหรือเรื่องเล่าต่างๆ ในแต่ละพื้นที่ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	ประวัติและความเป็นมา
ควนโดน	ควนโดน	ควนโดน มีความหมายว่า เนินเขาที่มีต้นกระโดน ตำบลควนโดนประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านควนโดน บ้านสะพานเคียน บ้านถ้ำทะเล บ้านควนโต๊ะเหลง บ้านคูสน บ้านหัวสะพานเหล็ก บ้านบูเก้ตยามู บ้านปลักใหญ่ใจดี และบ้านนาปรัก อยู่ในเขตเทศบาลตำบลควนโดน จำนวน ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านควนโดนและบ้านคูสน ประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม ยกเว้นบ้านปลักใหญ่ใจดีนับถือศาสนาพุทธ หมู่บ้านในตำบลควนโดนมีตำนาน เรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา ได้แก่ หมู่ ๓ บ้านถ้ำทะเล หมู่ ๔ บ้านควนโต๊ะเหลง และหมู่ ๘ บ้านควนรี (บ้านปลักใหญ่ใจดี)
ควนโดน	ย่านซื่อ	ประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านพญาบังสา บ้านย่านซื่อ บ้านเขาน้อย บ้านหัวคัล้า บ้านหลวงนา บ้านป็นจอร์ และบ้านปากบาง อยู่ในเขตเทศบาลตำบลควนโดน ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหลวงนา และบ้านป็นจอร์ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
เมืองสตูล	ฉลุง	ในอดีตบ้านฉลุงเป็นป่าดงดิบ มีช้างจำนวนมากและเป็นศูนย์กลางติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร เป็นที่ต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง และเป็นที่อยู่ของเจ้าพระยาชื่อกวนตุ ซึ่งต่อมาได้หายสาบสูญโดยไม่ทราบสาเหตุ มีความชำนาญในด้านคล้องช้าง ซึ่งที่บ้านฉลุงมีการทำพิธีคล้องช้าง มีการจับช้างและมีการฝึกช้างไว้ใช้งาน คำว่าฉลุงมาจากภาษามลายูว่ากำปงโฉลง คำว่ากำปงแปลว่าหมู่บ้าน คำว่าโฉลงแปลว่าคอก โดยล่อให้ช้างเข้าไป ต่อมาได้เขียนตามภาษาไทยมาเป็น ฉลุง มาถึงทุกวันนี้

(๒) ประชากร

จากสถิติข้อมูลประชากร ปี ๒๕๕๙ พบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและป่าเขาระยาบังสา มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๖,๖๗๖ คน จำแนกเป็นชาย ๑๓,๒๖๑ คน และหญิง ๑๓,๔๑๕ คน มีจำนวนครัวเรือน ๗,๒๐๑ ครัวเรือน ครัวเรือนตั้งถิ่นฐานอยู่โดยรอบพื้นที่หนองปลักพระยามากกว่าพื้นที่บริเวณภูเขาระยาบังสา ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ตำบลฉลุงมากที่สุด รองลงมา คือ ตำบลควนโดน ตำบลควนโพธิ์ และตำบลย่านซื่อ ตามลำดับ (ตารางที่ ๗)

สำหรับประชากรวัยแรงงาน พบว่าทุกตำบลมีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ ๑๖-๖๐ ปี) มากที่สุด และประชากรวัยเด็กและวัยชรามีการพึ่งพิงประชากรวัยทำงานในสัดส่วนสูง

ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙) จากข้อมูลประชากร ตารางที่ ๘ พบว่าการเปลี่ยนแปลงประชากรของตำบลควนโพธิ์และตำบลฉลุง มีอัตราเพิ่มประชากรและอัตราย้ายถิ่นเฉลี่ยใกล้เคียงกัน โดยมีอัตราการเกิดน้อยมาก การเพิ่มประชากรจากการย้ายถิ่นมากกว่า จากการย้ายเข้ามาในพื้นที่มากกว่า การย้ายออกซึ่งตำบลควนโดนมีอัตราการย้ายถิ่นสุทธิต่ำสุด ส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นภายในพื้นที่เพื่อการประกอบอาชีพและมีครอบครัว ซึ่งตำบลควนโดนและตำบลย่านซื่อมีการเพิ่มประชากรเฉลี่ยต่ำสุดเนื่องจากจำนวนประชากรเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ ๗ จำนวนประชากรจำแนกตามสัดส่วนรายตำบล ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

พื้นที่ศึกษา		ประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน	สัดส่วน ประชากร	สัดส่วน ครัวเรือน
ตำบล	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม			
ควนโดน	ควนโดน	๓,๐๑๖	๓,๐๓๕	๖,๐๕๑	๑,๖๙๓	๒๒.๖๘	๒๓.๕๑
ย่านซื่อ	ควนโดน	๑,๘๑๔	๑,๘๕๕	๓,๖๖๙	๙๗๓	๑๓.๗๕	๑๓.๕๑
ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒,๙๓๐	๒,๙๙๑	๕,๙๒๑	๑,๕๔๒	๒๒.๒๐	๒๑.๔๑
ฉลุง	เมืองสตูล	๕,๕๐๑	๕,๕๓๔	๑๑,๐๓๕	๒,๙๙๓	๔๑.๓๗	๔๑.๕๖
รวม		๑๓,๒๖๑	๑๓,๙๑๕	๒๖,๑๗๖	๗,๒๐๑	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: ข้อมูลประชากรปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สืบค้นจาก www.dopa.go.th

ตารางที่ ๘ อัตราเพิ่มประชากรเฉลี่ยและอัตราการย้ายถิ่นสุทธิเฉลี่ย ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๙

พื้นที่ศึกษา		อัตราเพิ่มประชากรเฉลี่ย	อัตราการย้ายถิ่นสุทธิเฉลี่ย
ตำบล	อำเภอ		
ควนโดน	ควนโดน	๐.๙๐	๐.๕๙
ย่านซื่อ	ควนโดน	๐.๙๖	๑.๑๔
ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๑.๑๙	๑.๖๒
ฉลุง	เมืองสตูล	๑.๔๘	๑.๙๖

ที่มา: คำนวณจากการข้อมูลประชากรปี พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙ สืบค้นข้อมูลจาก www.dopa.go.th

สำหรับประชากรพื้นที่ศึกษาจำแนกรายหมู่บ้าน พบว่ามีประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๙,๗๗๗ คน เป็นชาย ๙,๘๐๔ คน หญิง ๙,๘๐๗ คน มีจำนวนครัวเรือน ๔,๗๖๐ ครัวเรือน หรือคิดเป็นประชากรร้อยละ ๗๔.๑๔ ของประชากรโดยรวม ประชากรและครัวเรือนที่อาศัยอยู่ติดกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จำแนกรายหมู่บ้าน (ตารางที่ ๙) ดังนี้

- บ้านถ้ำทะลุ บ้านปลักใหญ่ใจดี บ้านสะพานเคียน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน มีประชากร ๑,๙๔๑ คน หรือคิดเป็นครัวเรือนร้อยละ ๙.๖๘ ของพื้นที่ศึกษา
- บ้านเขาพญาบังสา บ้านปากบาง และบ้านย่านซื่อ ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน มีประชากร ๑,๙๓๔ คน หรือคิดเป็นครัวเรือนร้อยละ ๙.๕๗ ของพื้นที่ศึกษา
- บ้านเกาะเนียง บ้านควนโพธิ์ บ้านโคกพิลา และบ้านใหม่ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง มีประชากร ๒,๘๘๒ คน หรือคิดเป็นครัวเรือนร้อยละ ๑๔.๗๓ ของพื้นที่ศึกษา
- บ้านทุ่งพญา และบ้านหัวเขา ตำบลฉลุง อำเภอเมือง มีประชากร ๑,๒๔๙ คน หรือคิดเป็นครัวเรือนร้อยละ ๖.๕๗ ของพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ ๙ ประชากรและครัวเรือนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จำแนกรายหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	พื้นที่ศึกษา		ประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน
	ตำบล	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	
บ้านคลองบาราเกตุ	ควนโดน	ควนโดน	๘๑	๖๗	๑๔๘	๔๓
บ้านควนโต๊ะเหลง	ควนโดน	ควนโดน	๔๖๑	๔๔๕	๙๐๖	๒๒๘
บ้านถ้ำทะลุ	ควนโดน	ควนโดน	๑๘๓	๑๗๘	๓๖๑	๙๔
บ้านปลักใหญ่ใจดี	ควนโดน	ควนโดน	๑๘๗	๑๗๔	๓๖๑	๘๖

หมู่บ้าน	พื้นที่ศึกษา		ประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน
	ตำบล	อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	
บ้านสะพานเคียน	ควนโดน	ควนโดน	๖๑๐	๖๐๙	๑๒๑๙	๒๘๑
บ้านหัวสะพานเหล็ก	ควนโดน	ควนโดน	๕๖๓	๕๕๘	๑๑๒๑	๒๘๑
บ้านเขาน้อย	ย่านซื่อ	ควนโดน	๒๘๔	๒๖๗	๕๕๑	๑๒๑
บ้านเขาพญาบังสา	ย่านซื่อ	ควนโดน	๔๓	๒๙	๗๒	๒๔
บ้านปากบาง	ย่านซื่อ	ควนโดน	๔๔๖	๔๒๙	๘๗๕	๒๐๑
บ้านย่านซื่อ	ย่านซื่อ	ควนโดน	๔๙๙	๔๘๘	๙๘๗	๒๓๑
บ้านห้วยคล้า	ย่านซื่อ	ควนโดน	๒๗๕	๒๕๗	๕๓๒	๑๖๑
บ้านเกาะเนียง	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๔๐๓	๔๐๕	๘๐๘	๑๗๐
บ้านเขาน้อยตก	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๓๘๓	๔๐๐	๗๘๓	๑๗๔
บ้านควนโพธิ์	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒๖๙	๓๒๒	๕๙๑	๒๔๕
บ้านโคกพิลา	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๑๑๒	๑๒๒	๒๓๔	๔๗
บ้านห้วยลึก	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๓๑๐	๓๒๘	๖๓๘	๙๐
บ้านใหม่	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๖๓๘	๖๑๑	๑,๒๔๙	๒๓๙
บ้านกุ่มบังจามังใต้	ฉลุง	เมืองสตูล	๔๖๕	๔๖๔	๙๒๙	๒๒๐
บ้านกุ่มบังจามังเหนือ	ฉลุง	เมืองสตูล	๔๒๖	๔๙๖	๙๒๒	๒๑๗
บ้านเขาน้อย	ฉลุง	เมืองสตูล	๔๓๙	๓๘๐	๘๑๙	๒๐๕
บ้านโคกประตู	ฉลุง	เมืองสตูล	๒๗๓	๓๘๐	๖๕๓	๒๐๕
บ้านจีน	ฉลุง	เมืองสตูล	๑๘๑	๑๗๒	๓๕๓	๑๐๒
บ้านฉลุงใต้	ฉลุง	เมืองสตูล	๔๔๕	๔๒๓	๘๖๘	๑๙๙
บ้านโต๊ะยูตะ	ฉลุง	เมืองสตูล	๓๐๔	๒๘๐	๕๘๔	๑๔๕
บ้านโต๊ะวัง	ฉลุง	เมืองสตูล	๑๕๔	๑๖๙	๓๒๓	๘๕
บ้านท่าคลอง	ฉลุง	เมืองสตูล	๓๓๕	๒๙๙	๖๓๔	๑๕๙
บ้านท่าคลองใต้	ฉลุง	เมืองสตูล	๑๘๕	๒๑๒	๓๙๗	๘๓
บ้านทุ่งพญา	ฉลุง	เมืองสตูล	๔๐๘	๔๑๑	๘๑๙	๒๐๙
บ้านริมห้วย	ฉลุง	เมืองสตูล	๒๒๐	๒๒๔	๔๔๔	๑๑๑
บ้านหัวเขา	ฉลุง	เมืองสตูล	๒๒๒	๒๐๘	๔๓๐	๑๐๔
รวม			๙,๘๐๔	๙,๘๐๗	๑๙,๖๑๑	๔,๗๖๐
คิดเป็นสัดส่วนประชากรรวม (ร้อยละ)					๗๔.๑๔	
คิดเป็นสัดส่วนครัวเรือนรวม (ร้อยละ)					๖๖.๑๐	

ที่มา: ข้อมูลประชากร ปี ๒๕๕๙ สืบค้นจาก www.dopa.go.th

๓) สถานภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของพื้นที่ชุ่มน้ำ พบว่าประชากรโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำมีรายได้จากการเกษตร พิจารณาจากข้อมูลประชากรจำแนกตามอาชีพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ประชากรในตำบลควนโดน ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน และตำบลควนโพธิ์ ตำบลฉลุง อำเภอเมือง มีรายได้จากการเกษตรและรับจ้าง โดยมีประชากรผู้ที่มีอาชีพคิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔๗ กำลังศึกษา ๒๖.๐๙ และไม่มีอาชีพ ๕.๔๔ จำแนกเป็นประชากรอาชีพด้านการเกษตร ถึงร้อยละ ๔๐.๕๔ โดยส่วนใหญ่ทำสวนยางพารา (ร้อยละ ๓๙.๗๑) รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ ๑๓.๘๘) ได้แก่ กรีดยาง ทำประมงพื้นบ้าน และบริการการท่องเที่ยว ค่าขาย ร้อยละ ๓.๗๑ ที่เหลือประกอบอาชีพต่างๆ ดังนี้

การประกอบอาชีพ	สัดส่วนการประกอบอาชีพ (ร้อยละ)
เกษตรกรรม - ทำนา	๐.๗๓
เกษตรกรรม - ทำไร่	๐.๐๙
เกษตรกรรม - ทำสวน	๓๙.๗๑
เกษตรกรรม - ประมง	๐.๑๐
เกษตรกรรม - ปศุสัตว์	๐.๐๑
รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓.๑๐
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๐.๒๐
พนักงานบริษัท	๑.๔๑
รับจ้างทั่วไป	๑๓.๘๘
ค้าขาย	๓.๗๑
ธุรกิจส่วนตัว	๑.๓๕
อาชีพอื่น (นอกเหนือที่กล่าวแล้ว)	๔.๑๗
กำลังศึกษา	๒๖.๐๙
ไม่มีอาชีพ	๕.๔๔
รวม	๑๐๐.๐๐

ที่มา: ข้อมูล จปฐ. ,ปี ๒๕๕๙ กระทรวงมหาดไทย

(๑) การประกอบอาชีพ

ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวนยาง ทำสวนผลไม้ อาชีพเสริม รับจ้างและค้าขาย แต่ละตำบลประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามสภาพลักษณะภูมิประเทศและการใช้ประโยชน์พื้นที่ ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	สภาพทั่วไปของพื้นที่	การประกอบอาชีพ
ควนโดน	ควนโดน	สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบและเป็นพื้นที่ป่าเขา ลักษณะลาดเทจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๖,๗๐๖ ไร่ หรือ ประมาณ ๔๒.๗๒ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับทำสวนผลไม้ ยางพารา นาข้าวและเลี้ยงสัตว์	อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน อาชีพเสริม แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
ควนโดน	ย่านซื่อ	สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ สภาพดินเป็นดินร่วนปนกรวด มีคลองธรรมชาติ ๑ สาย มีน้ำไหลผ่านตลอดปี มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๒,๙๓๙ ไร่ (๖.๕ ตารางกิโลเมตร) พื้นที่เหมาะสำหรับทำสวนผลไม้ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน นาข้าวและเลี้ยงสัตว์	อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน อาชีพเสริม รับจ้าง
เมืองสตูล	ควนโพธิ์	ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและเนินเขาเหมาะสมต่อการทำสวนยาง สวนปาล์ม น้ำมัน และสวนผลไม้	อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา ปาล์ม และผลไม้ อาชีพเสริม ทำนา ค้าขาย
เมืองสตูล	ฉลุง	เป็นที่ราบลุ่มมีพื้นที่ประมาณ ๑๓,๕๖๒ ไร่	อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน/ทำไร่ และรับจ้าง อาชีพเสริม ค้าขาย

จากการสำรวจ พบว่าสภาพเศรษฐกิจของชุมชนรอบพื้นที่ชุ่มน้ำขึ้นอยู่กับการเกษตร มีครัวเรือนใช้พื้นที่ทำการเพาะปลูก ร้อยละ ๕๗.๗๗ ทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ ๓.๗๔ และเกษตรอินทรีย์

ร้อยละ ๗.๐๘ การประกอบอาชีพของครัวเรือนส่วนใหญ่ทำสวนยาง ถึงร้อยละ ๕๒.๒๖ ทำนา ร้อยละ ๑๘.๗๔ และสวนผลไม้ ๑๐.๑๕ ตามลำดับ ที่เหลือประกอบอาชีพเกษตรอื่น ๆ พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา มีแนวเขตที่ประชาชนรับทราบ มีกฎหมายเป็นมาตรการคุ้มครองพื้นที่ฯ ประชาชนไม่ได้เข้าไปใช้ประโยชน์พื้นที่ทั้งส่วนที่เป็นหนองน้ำและภูเขา การประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ใช้พื้นที่ตามที่เคยครอบครองทำกินมาแต่ดั้งเดิมบริเวณโดยรอบเขตห้ามล่าสัตว์ป่าฯ การใช้พื้นที่ส่วนที่เป็นหนองปลักพระยา มีชาวบ้านใช้ประโยชน์จากการใช้เป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำน้อยมาก ที่มีบ้างที่เข้ามาตกเบ็ดหาปลาเป็นอาหารเพียงเล็กน้อย สำหรับชุมชนที่ติดเขาระยาบังสานั้นไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อการทำกินเพิ่มเติม มีครัวเรือนที่ทำกินรอบพื้นที่ชุ่มน้ำเนื่องจากถือครองสิทธิ์ที่ดินมาดั้งเดิมเท่านั้น

อาชีพ	ร้อยละ
ทำนา	๑๘.๗๔
ทำไร่	๔.๙๒
เกษตรฤดูแล้ง	๐.๓๙
เกษตรอื่น ๆ	๕.๘๖
ทำสวนยาง	๕๒.๒๖
สวนผลไม้	๑๐.๑๕
สวนผัก	๖.๗๐
ประมงเล็ก	๐.๐๖
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๐.๗๖
อุตสาหกรรมครัวเรือน	๐.๑๗
รวม	๑๐๐.๐๐

(๒) รายได้

จากข้อมูลรายได้ประชากรในพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน มีรายได้จากการทำสวนยางพารา โดยครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ ๒๑๙,๔๔๕ บาท/ปี เป็นรายได้จากอาชีพหลัก ๑๖๗,๒๔๗ บาท อาชีพรอง ๒๖,๑๔๗ บาท รายได้อื่น ๘,๖๑๒ บาท และจากการปลูก เลี้ยง หาเอง ๑๗,๔๓๙ บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก ทำนา ทำสวน สำหรับรายได้ครัวเรือนและบุคคลเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง มีรายได้จากการทำสวนยาง เท่ากับ ๑๖๙,๖๓๓ บาท/ปี /ครัวเรือน และ ๔๕,๑๖๖ บาท/ปี/คน เนื่องจากผลผลิตยางพารามีราคาตกต่ำส่งผลต่อรายได้ของครัวเรือนลดลง รายละเอียดรายได้ของครัวเรือนและประชากรในพื้นที่ศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยในพื้นที่ศึกษา จำแนกรายตำบล ปี ๒๕๕๘

พื้นที่ศึกษา		แหล่งรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย	รายได้บุคคลเฉลี่ย
อำเภอ	ตำบล	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ปลูก เลี้ยง หาเอง	(บาท/ปี)	(บาท/ปี)
ควนโดน	ตำบลควนโดน	๑๕๗,๙๒๔	๑๙,๕๙๑	๕,๗๐๘	๗,๐๘๓	๑๙๐,๓๐๗	๔๖,๔๒๒
	ตำบลย่านซื่อ	๑๖๗,๒๔๗	๒๖,๑๔๗	๘,๖๑๒	๑๗,๔๓๙	๒๑๙,๔๔๕	๕๒,๐๗๑
เมือง	ตำบลควนโพธิ์	๑๔๒,๐๘๔	๑๑,๕๐๐	๑๐,๒๙๐	๕,๗๖๐	๑๖๙,๖๓๓	๔๕,๑๖๖
	ตำบลฉลุง	๑๗๕,๔๖๐	๖,๗๐๑	๔,๕๙๗	๒,๗๖๖	๑๘๙,๕๒๕	๔๖,๖๗๗

ที่มา: จากข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๘, กระทรวงมหาดไทย

จากการสำรวจพบว่า รายได้ของครัวเรือนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น มีรายได้ส่วนใหญ่จากการทำสวนยางพารา รองลงมา คือ ทำนา สวนผลไม้ และสวนผัก มีครัวเรือนเพียงร้อยละ ๐.๕๔ ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๓) ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน

จากการพิจารณาครัวเรือนและประชาชนที่มีอาชีพและรายได้ การเก็บออม ความมั่นคงในด้านความเป็นอยู่ของประชาชนและครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนของชุมชนของ ๔ ตำบลโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน พบว่าทุกตำบลมีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การเก็บออมและการมีอาชีพและมีรายได้ ซึ่งตำบลควนโดนมีสัดส่วนไม่ผ่านเกณฑ์สูงสุด ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพาราช่วงเวลา ๓ - ๕ ปีที่ผ่านมา ราคาผลผลิตยางตกต่ำทำให้รายได้ครัวเรือนไม่พอกับรายจ่ายส่งผลให้การออมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยครัวเรือนและประชาชนในตำบลควนโดนไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดที่แสดงฐานะทางเศรษฐกิจ ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) คนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้ ๒) คนอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีอาชีพและมีรายได้ และ ๓) ครัวเรือนที่มีการเก็บออม รายละเอียดดังตารางที่ ๑๑

เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ชี้วัดที่กำหนด สรุปได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้พอใช้จ่ายโดยมีสภาพความเป็นอยู่พออยู่พอกินไม่เหลือเก็บออมมากนัก

ตารางที่ ๑๑ สัดส่วนประชาชนและครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดจำแนกรายตำบล

ตัวชี้วัด	อำเภอควนโดน		อำเภอเมือง	
	ตำบลควนโดน	ตำบลย่านซื่อ	ตำบลควนโพธิ์	ตำบลฉลุง
ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและมีบ้านสภาพคงทนถาวร	๐.๗๑	-	-	-
คนอายุ ๑๕-๖๐ ปีเต็ม มีอาชีพและมีรายได้	๗.๒๘	๐.๐๕	-	๓.๐๔
คนอายุมากกว่า ๖๐ ปี มีอาชีพและมีรายได้	๑๙.๘๗	-	-	-
ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี	-	-	๐.๔๒	-
ครัวเรือนที่มีการเก็บออม	๗.๐๒	๐.๑๔	๐.๗๕	๐.๗๓

ที่มา: ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๙

จากการสำรวจพบว่า พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำและเป็นพื้นที่รักษาระบบนิเวศเนื่องจากเป็นแหล่งอาศัยของนกนานาชนิดจำนวนมาก เช่น เป็ดน้ำ เป็ดแดง ครัวเรือนไม่ได้ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งอาหารสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปู และ ปลา) แต่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติและที่พักผ่อนของคนท้องถิ่น โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำมีบ้านเรือนอยู่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกยางพารา/ปาล์มน้ำมัน สำหรับเขาระยาบังสาชาวบ้านโดยรอบพื้นที่ปลูกยางพาราเช่นเดียวกัน ซึ่งจากการประกาศจัดตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จึงมีพื้นที่บางส่วนซ้อนทับพื้นที่ทำกินของชาวบ้านที่อยู่ดั้งเดิม ปัจจุบันมีการปักเขตพื้นที่ชัดเจนทำให้ลดความขัดแย้งปัญหาที่ดิน

จากข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจ กล่าวได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตยางพารา ภาพรวมครัวเรือนยังมีรายได้สภาพพออยู่พอกินไม่มีการเก็บออมมากนัก

(๔) สภาพปัญหาของชุมชน

จากการพิจารณาข้อมูล กชช ๒ ค. ปี ๒๕๕๘ สภาพปัญหาต่างๆ ของตำบลในพื้นที่ศึกษา จำแนกตามตัวชี้วัด พบว่าตำบลที่มีปัญหามากที่สุด คือ ตำบลควนโดน รองลงมา คือ ตำบลควนโพธิ์ จากสภาพปัญหาของชุมชน พบว่าตำบลที่มีปัญหามากในสัดส่วนสูงจำแนกตามตัวชี้วัด ๓ ลำดับ คือ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน ๒) การประกอบอาชีพและมีงานทำ และ ๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่าชุมชนโดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำพบปัญหามากสัดส่วนสูงเรื่องคุณภาพดิน การเรียนรู้ในชุมชน และการรวมกลุ่ม/การเข้าถึงแหล่งเงินทุน รายละเอียดของตัวชี้วัดที่มีปัญหามากจำแนกตามพื้นที่ ดังนี้

ตัวชี้วัด	อำเภอควนโดน		อำเภอเมือง	
	ตำบลควนโดน	ตำบลย่านซื่อ	ตำบลควนโพธิ์	ตำบลฉลุง
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน				
๑	ถนน	๑๒.๕๐		
๒	น้ำดื่ม	๑๒.๕๐		
๓	น้ำใช้		๑๔.๒๙	
๔	น้ำเพื่อการเกษตร			
๕	การไฟฟ้า			
๖	การมีที่ดินทำกิน		๒๘.๕๗	๒๑.๔๓
๗	การติดต่อสื่อสาร		๑๔.๒๙	
ด้านการประกอบอาชีพและมีงานทำ				
๘	การมีงานทำ	๖๒.๕๐	๖๐.๐๐	๕๐.๐๐
๙	การทำงานในสถานประกอบการ		๖๐.๐๐	๗.๑๔
๑๐	ผลผลิตจากการทำนา			
๑๑	ผลผลิตจากการทำไร่	๑๒.๕๐		๑๔.๒๙
๑๒	ผลผลิตจากการทำการเกษตรอื่นๆ	๑๒.๕๐	๔๐.๐๐	
๑๓	การประกอบอุตสาหกรรม			
๑๔	การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว			
ด้านสุขภาพและอนามัย				
๑๕	ความปลอดภัยในการทำงาน			
๑๖	การป้องกันโรคติดต่อ			
๑๗	การกีฬา	๘๗.๕๐		๕๗.๑๔
ด้านความรู้และการศึกษา				
๑๘	การได้รับการศึกษา	๑๒.๕๐		๔๒.๘๖
๑๙	อัตราการเรียนต่อของประชาชน			
๒๐	ระดับการศึกษาของประชาชน			
ด้านการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน				
๒๑	การเรียนรู้โดยชุมชน	๗๕.๐๐		๗๑.๔๓
๒๒	การได้รับการคุ้มครองทางสังคม	๑๒.๕๐	๒๐.๐๐	๒๘.๕๗
๒๓	การมีส่วนร่วมของชุมชน	-		๑๔.๒๙
๒๔	การรวมกลุ่มของประชาชน	๑๒.๕๐		๒๘.๕๗
๒๕	การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน	๖๒.๕๐	๖๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
๒๖	คุณภาพดิน	๘๗.๕๐		

ตัวชี้วัด	อำเภอควนโดน		อำเภอเมือง		
	ตำบลควนโดน	ตำบลย่านซื่อ	ตำบลควนโพธิ์	ตำบลฉลุง	
๒๗	คุณภาพน้ำ	๑๒.๕๐	๒๐.๐๐	๑๔.๒๙	๗.๑๔
๒๘	การปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น	-			
๒๙	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๕.๐๐			
๓๐	การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม	๑๒.๕๐			
ด้านความปลอดภัยจากภัยพิบัติและความเสี่ยงของชุมชน					
๓๑	ความปลอดภัยจากยาเสพติด	๒๕.๐๐	๖๐.๐๐		๗.๑๔
๓๒	ความปลอดภัยจากภัยพิบัติ	-		๑๔.๒๙	
๓๓	ความปลอดภัยจากความเสี่ยงในชุมชน	-			
รวมตัวชี้วัดที่มีปัญหามาก		๑๖	๗	๑๓	๑๐

๕. ด้านการใช้ประโยชน์และการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑) การใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสาล้อมรอบด้วยพื้นที่นาข้าว สวนยางพารา และสวนผลไม้ มีถนนล้อมรอบปลูกต้นไม้ไว้เป็นแนว เป็นแนวรั้วรักษาพืชพันธุ์ของประมง และเป็นแหล่งพักผ่อน จัดว่าเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์สภาพพื้นที่โดยรอบมีการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยกันมาแต่ดั้งเดิม สภาพพื้นที่ประกอบด้วยสวนภูเขาและหนองน้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำหลายชนิด เป็นแหล่งรักษาพืชพันธุ์ของประมง แหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่าที่พบ เลียงผา ลิง ชะมด พญากระรอก นกนานาชนิดและค้างคาวชนิดต่างๆ และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของท้องถิ่น

พื้นที่ชุ่มน้ำตั้งอยู่ที่หมู่ ๘ ตำบลฉลุง อำเภอเมือง คราวเรือนร้อยละ ๖๖ ทำการเกษตรโดยมีที่ดินทำกินของตนเองและไม่ต้องเช่า อีกร้อยละ ๙.๕๖ เช่าที่ดินทำกินบางส่วน และร้อยละ ๒.๘๗ เช่าที่ดินทำกินทั้งหมด การใช้พื้นที่หมู่บ้านปลูกยางพารามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๐

จากการสำรวจพบว่า การใช้ประโยชน์พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นแหล่งพักผ่อนของคนท้องถิ่น ซึ่งมีหอชมนก (ปัจจุบันทรุดโทรม) ศูนย์บริการท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์อื่นๆ ไม่สามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎหมายควบคุมดูแลพื้นที่ ปัจจุบันชาวบ้านรู้จักพื้นที่ชุ่มน้ำและทราบแนวเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ ไม่มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อทำกิน มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและสุนทรียภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศและศึกษาระบบชาติ เท่านั้น

สำหรับครัวเรือนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่ชุ่มน้ำจำนวน ๒,๐๓๓ ครัว มีการใช้พื้นที่ทำสวนยางพารามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๙๘ รองลงมา คือ ทำนา ทำสวนผลไม้ ทำไร่ ที่เหลือเป็นอาชีพด้านการเกษตรกรรม นอกจากนี้พบว่า หมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดกับพื้นที่ชุ่มน้ำ(เขาระยาบังสา) คือ บ้านสะพานเคียน ตำบลควนโดน มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเพาะปลูก ทำสวนยางพารา และสวนผลไม้มากที่สุด ส่วนหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดหนองปลักพระยา คือ บ้านควนโพธิ์ ตำบลควนโพธิ์ มีการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการทำไร่ ทำนา มากที่สุด ครัวเรือนใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรจำแนกรายหมู่บ้านดังนี้

ตารางที่ ๑๒ คริวเรือนที่ใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสาเพื่อทำการเกษตรกรรม จำแนกรายหมู่บ้าน

พื้นที่ศึกษา			การใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ (จำนวนครัวเรือน)											
หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	ปะปะเป	เกษตรผสมผสาน	เกษตรประณีต	ทำนา	ทำไร่	เกษตรอุตสาหกรรม	เกษตรอื่น ๆ	ทำสวนยาง	สวนผลไม้	สวนผัก	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	อุตสาหกรรมครัวเรือน
บ้านถ้ำทะเล	ควนโดน	ควนโดน	๙๔	๒๐	๑๙	-	๗	-	๔๒	๙๔	๙	๓	-	-
บ้านปลักใหญ่ใจดี	ควนโดน	ควนโดน	๘๖	๓	๓	-	๗	-	-	๘๖	๑๘	๕	๑	-
บ้านสะพานเคียน	ควนโดน	ควนโดน	๒๘๑	๒	๔๕	๘๘	๖	-	๕๘	๒๕๐	๑๕๐	๙๐	-	-
บ้านเขาพญาบังสา	ย่านซื่อ	ควนโดน	๑๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านย่านซื่อ	ย่านซื่อ	ควนโดน	-	-	-	๘	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านเกาะเนียง	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๑๒๐	-	-	๕	-	-	-	๕๐	-	-	-	-
บ้านควนโพธิ์	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๑๓๑	๑๕	๑๐	๑๒๐	๑๖๐	๒	-	๙๐	-	๕๐	-	-
บ้านโคกพิลา	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๔๗	๑๐	๕	๓	-	-	-	๓๖	๑๑	๑	-	-
บ้านใหม่	ควนโพธิ์	เมืองสตูล	๒๒๖	-	-	-	-	๑๐	-	๒๒๐	-	-	-	-
บ้านทุ่ง	ฉลุง	เมืองสตูล	๑๐๐	๑๘	๑๒	๑๐๐	๖	๒	๑๐	๑๒๐	๑๑	๑๐	๑๐	-
บ้านหัวเขา	ฉลุง	เมืองสตูล	๖๐	-	-	๑	๑	-	๕	๗๐	๑	๕	-	๑
รวม			๑,๑๖๓	๗๒	๙๔	๓๒๕	๑๘๗	๑๔	๑๑๕	๑,๐๑๖	๒๐๐	๑๖๔	๑๑	๑
ร้อยละของครัวเรือนพื้นที่ศึกษา			๕๗.๒๑	๓.๕๔	๔.๖๒	๑๕.๙๙	๙.๒๐	๐.๖๙	๕.๖๖	๔๙.๙๘	๙.๘๔	๘.๐๗	๐.๕๔	๐.๐๕

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลควนโพธิ์ และหมู่ที่ ๘ ตำบลฉลุง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของเลียงผา ซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทย มีถ้ำพญาบังสา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลควนโพธิ์ มีหินงอกหินย้อยที่สวยงามมาก ภายในเป็นบริเวณกว้างขวาง และมีหนองปลักพญา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลควนโพธิ์ อยู่ติดถนนสาย ฉลุง-ละงู เนื้อที่ ๔๐๐ ไร่ มีนกน้ำหลายร้อยชนิดให้ได้ชมทุกฤดูกาล จัดเป็นแหล่งที่มีคุณค่าการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว

นอกจากนี้โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	สถานที่ท่องเที่ยว
ควนโดน	ควนโดน	- ฝายดูสน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๕ บ้านดูสน ตำบลควนโดน มีน้ำในฝายไหลตลอดปี แหล่งน้ำแห่งนี้ เป็นสายน้ำที่หล่อเลี้ยงผู้คนจังหวัดสตูล ตั้งแต่อำเภอควนโดน จนถึงอำเภอเมืองสตูล ซึ่งเหมาะต่อการพักผ่อนหย่อนใจ
ควนโดน	ย่านซื่อ	- ถ้ำพญาบังสาและเขาคงน้ำ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านพญาบังสา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภูเขาเริ่มขึ้นไปด้วยไม้ใหญ่ สวนผลไม้ มีน้ำคลองธรรมชาติไหลตลอดปี มีถ้ำซึ่งมีภาพวาดยุค โบราณภายในถ้ำ นักท่องเที่ยวสามารถเดินป่าขึ้นไปบนเขาเพื่อชมทิวทัศน์ที่มองเห็นทะเลอันดามันได้ มีสัตว์ป่านานาชนิด เช่น เลียงผา - บ้านโบราณ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยคล้า ตำบลย่านซื่อ ลักษณะเป็นบ้านไม้ ใต้ถุนสูง หลังคา ทำด้วยจาก ลักษณะเด่นคือการประกอบบ้านที่ไม่ใช้ตะปู ใช้ไม้ขัดเป็นตะปูทั้งหลัง
เมืองสตูล	ควนโพธิ์	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาระยาบังสา ถ้ำพญาบังสา และหนองปลักพระยา

(ก) พื้นที่อนุรักษ์

(ข) แหล่งท่องเที่ยว

(ค) แหล่งดูนก

(ง) การเกษตรกรรม

รูปที่ ๘ การใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

๒) การคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

ในการศึกษาเรื่องการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แบ่งระดับการคุกคามออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ การคุกคามที่มีความสำคัญ สูง ปานกลาง ต่ำ และไม่พบการคุกคาม โดยมีความหมายระดับความสำคัญ ดังนี้

- การคุกคามที่มีความสำคัญสูง คือ การคุกคามที่ทำลายคุณค่าต่อพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างรุนแรง
- การคุกคามที่มีความสำคัญปานกลาง คือ การคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำในทางลบ
- การคุกคามที่มีความสำคัญต่ำ คือ การคุกคามที่มีความสำคัญน้อยเป็นการคุกคามที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ
- ไม่พบการคุกคาม คือ ไม่พบการคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำ

จากการสำรวจพบว่า การคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นการคุกคามที่มีความสำคัญต่ำ ได้แก่ หนองน้ำตื้นเขินส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของสัตว์วัยอ่อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดสถานะแห้งแล้ง น้ำเน่าเสียจากการทับถมของใบบัว การลักลอบล่าสัตว์ป่า เช่น นก กระรอก ซึ่งพบผู้กระทำผิดน้อยมากเนื่องจากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด การคุกคามดังกล่าวจัดเป็นการคุกคามที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำและส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมน้อย เนื่องจากผู้นำชุมชนได้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

(ก) การตื้นเขินของพื้นที่ชุ่มน้ำ

(ข) การปกคลุมของวัชพืช (จอก)

รูปที่ ๙ การคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา

๓) การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีกฎระเบียบการเข้าใช้พื้นที่อย่างชัดเจน ซึ่งได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามจากชุมชน/สังคม ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีรูปแบบการอนุรักษ์โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบการใช้พื้นที่อนุรักษ์ การปลูกป่า การปล่อยสัตว์น้ำตามคลอง ปัจจุบันชาวบ้านตื่นตัวเรื่องการอนุรักษ์มากขึ้น มีการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับตำบล ปัญหาการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ คือ การขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางพื้นที่ และขาดงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่

๖. ด้านมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ

การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดระดับความสำคัญตามดัชนีชี้วัดด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ชุ่มน้ำ ในการศึกษาตีมูลค่าประโยชน์จากรายได้ของประชาชนที่เกี่ยวข้องอยู่โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นการตีมูลค่าทางตลาด (market oriented approach) จึงเป็นมูลค่าประโยชน์ที่เป็นตัวเงินตามกลไกตลาด จากการศึกษาพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา พบว่ามีการใช้ประโยชน์น้อยเนื่องจากเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ซึ่งมีข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดังนั้นการคิดมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจคิดจากการบริการร้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว การทำการประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของครัวเรือนที่มีพื้นที่ที่มีลักษณะชุ่มน้ำ ประมาณ ๐.๒ ล้านบาท/ปี

๗. การประเมินสถานภาพและจัดลำดับความสำคัญ

จากการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ สามารถประเมินสถานภาพและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยใช้เกณฑ์ประเมิน จำนวน ๓ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์สถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่คณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบ จากการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ (เกณฑ์อยู่ในรายงานการประชุมครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๘) เกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทย และการประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำสำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ดังนี้

๑) ผลการประเมินสถานภาพตามเกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยภายใต้อนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ

การประเมินสถานภาพตามเกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยภายใต้อนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำได้ทำการประเมินใน ๒ ระดับ เปรียบเทียบกับสถานภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำในปัจจุบัน คือ สถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำตามลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทย (มี ๓ ระดับ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น) และสถานภาพตามเกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site) ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนตามอนุสัญญาแรมซาร์ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา โดยมีผลการศึกษาดังนี้

สถานภาพปัจจุบัน: พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ

สถานภาพตามเกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทย: พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ

โดยมีเกณฑ์ดังนี้

๒a) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ สายพันธุ์ ของพืชและสัตว์ที่หายาก มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรพืชและสัตว์ดังกล่าว มากกว่าหนึ่งชนิดพันธุ์ในจำนวนหนึ่ง

๒b) มีคุณค่าพิเศษในการดำรงความหลากหลายของพันธุกรรมและระบบนิเวศของภูมิภาค เนื่องจากคุณภาพและลักษณะพิเศษของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ในพื้นที่นั้น

สถานภาพตามเกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ:พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site)

โดยมีเกณฑ์ดังนี้

กลุ่ม B ของเกณฑ์พื้นที่ที่มีความสำคัญระหว่างประเทศสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เกณฑ์เกี่ยวกับชนิดพันธุ์และชุมชนประชากรทางนิเวศ

เกณฑ์ ๒ : เกือบทุก ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ หรือ ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือชุมชนประชากรที่ถูกคุกคาม

เกณฑ์ ๓ : เกือบทุก ประชากรของชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่สำคัญ สำหรับการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของเขตชีวภูมิศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ

๒) ผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่คณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบ

ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยที่คณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบจากการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑๓ ผลคะแนนจากการประเมินสถานภาพตามเกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยที่คณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบ

องค์ประกอบ/ดัชนีชี้วัด	ปัจจัยชี้วัด	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	คะแนนที่ได้ (A*B)	คะแนนประเมินสถานภาพ
๑. ด้านกายภาพ					
๑) แหล่งน้ำของหนองบึง					
๑.๑) น้ำผิวดิน	๑) ไม่มี	๐	๑	๓	
	๒) มี	๓			
๑.๒) น้ำพุ/น้ำซับที่เป็นระบบปิด	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
๑.๓) น้ำพุ/น้ำซับที่เป็นระบบเปิด	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	
	๒) มี	๓			
๑.๔) น้ำหนุนจากทะเล	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	
	๒) มี	๓			
๑.๕) แม่น้ำลัด	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	
	๒) มี	๓			
๑.๖) ระบบทะเล	๑) ไม่มี	๐	๑	๐	
	๒) มี	๓			
๒) ความหลากหลายของระบบนิเวศ					
๒.๑) พื้นน้ำเปิดโล่ง	๑) ไม่มี	๐	๑	๓	
	๒) มี	๓			
๒.๒) เกาะธรรมชาติ	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
๒.๓) ป่าพรุ	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			

องค์ประกอบ/ดัชนีชี้วัด	ปัจจัยชี้วัด	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	คะแนนที่ได้ (A*B)	คะแนนประเมินสถานภาพ
๒.๔) พรุหญา	๑) ไม่มี	๐	๓	๙	๑๐
	๒) มี	๓			
๒.๕) ที่ลุ่มชื้นแฉะ	๑) ไม่มี	๐	๓	๙	
	๒) มี	๓			
๒.๖) ความสมบูรณ์พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ	๑) ไม่มี	๐	๒	๙	
	๒) น้อย	๑			
	๓) ปานกลาง	๒			
	๔) มาก	๓			
๒.๗) สนุ่น	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
๒.๘) ความสมบูรณ์พื้นที่สนุ่น	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	
	๒) น้อย	๑			
	๓) ปานกลาง	๒			
	๔) มาก	๓			
๒.๙) พื้นที่ขายน้ำ	๑) ไม่มี	๐	๓	๙	
	๒) มี	๓			
๒.๑๐) ความสมบูรณ์พื้นที่ขายน้ำ	๑) ไม่มี	๐	๒	๙	
	๒) น้อย	๑			
	๓) ปานกลาง	๒			
	๔) มาก	๓			
๒.๑๑) พื้นที่พืชน้ำ/พืชลอยน้ำ	๑) ไม่มี	๐	๓	๙	
	๒) มี	๓			
๒.๑๒) ป่าชายเลน	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
๒.๑๓) การรุกรานของพืชน้ำ/พืชลอยน้ำ	๑) มาก	๑	๒	๒	
	๒) ปานกลาง	๒			
	๓) น้อย	๓			
๓) ประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำ	๑) มนุษย์สร้างขึ้น	๑	๓	๖	
	๒) สภากึ่งธรรมชาติ	๒			
	๓) ธรรมชาติ	๓			
๔) สภาพปัจจุบันของพื้นที่ชุ่มน้ำ	๑) สภาพธรรมชาติ คงเหลือ ≤ ๕๐%	๐	๓	๙	
	๒) สภาพธรรมชาติ คงเหลือ > ๕๐%	๑			
	๓) สภาพธรรมชาติ คงเหลือ > ๗๐%	๒			
	๔) สภาพธรรมชาติ คงเหลือ > ๙๐%	๓			
๕) ความสัมพันธ์กับลุ่มน้ำ	๑) ปลายน้ำ	๑	๓	๙	
	๒) กลางน้ำ	๒			
	๓) ต้นน้ำ	๓			
๖) ที่ตั้งตามชั้นคุณภาพน้ำ	๑) ชั้น ๕	๑	๓	๖	
	๒) ชั้น ๓ หรือ ชั้น ๔	๒			
	๓) ชั้น ๑ หรือ ชั้น ๒	๓			
๗) ขนาดพื้นที่ (ไร่)	๑) < ๑,๐๐๐ ไร่	๑	๓	๙	
	๒) ๑,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ไร่	๒			
	๓) > ๓,๐๐๐ ไร่	๓			

องค์ประกอบ/ดัชนีชี้วัด	ปัจจัยชี้วัด	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	คะแนนที่ได้ (A*B)	คะแนนประเมินสถานภาพ	
๒. ด้านเศรษฐกิจ-สังคม						
๑) คุณค่าทางสังคม/โบราณคดี	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	๑๐	
	๒) เรืองเล่า	๑				
	๓) ตำนาน	๒				
	๔) หลักฐานโบราณคดี	๓				
๒) การใช้ประโยชน์ที่ส่งเสริมต่อการอนุรักษ์	๑) ไม่มี	๐	๓	๓		
	๒) ๑ กิจกรรม	๑				
	๓) ๒ กิจกรรม	๒				
	๔) >๒ กิจกรรม	๓				
๓) คุณค่าทางเศรษฐกิจ	๑) < ๑ น้อยกว่า ๑ ล้านบาท/ปี	๑	๒	๒		
	๒) ๑-๑๐ ล้านบาท/ปี	๒				
	๓) > ๑๐ ล้านบาท/ปี	๓				
๔) ระดับการคุกคามด้านกิจกรรมมนุษย์	๑) สูง	๐	๓	๖		
	๒) ปานกลาง	๑				
	๓) ต่ำ	๒				
	๔) ไม่มี	๓				
๓. ด้านชีวภาพ						
๑) ความหลากหลายของชนิดพรรณพืชพรรณไม้						
๑.๑) ความหลากหลายชนิด	๑) < ๑๕๐ ชนิด	๑	๓	๙	๓๐	
	๒) ๑๕๐-๒๐๐ ชนิด	๒				
	๓) > ๒๐๐ ชนิด	๓				
๑.๒) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ของชนิดพรรณไม้						
(๑) มีพรรณไม้หายาก	๑) ไม่มี	๐	๓	๙		
	๒) มี	๓				
(๒) มีพรรณไม้ประจำถิ่น (endemic species)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐		
	๒) มี	๓				
๑.๓) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ						
(๑) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐		
	๒) มี	๓				
(๒) ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐		
	๒) มี	๓				
(๓) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	๑) ไม่มี	๐	๒	๖		
	๒) มี	๓				
๑.๔) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับนานาชาติ						
(๑) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐		
	๒) มี	๓				
(๒) ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐		
	๒) มี	๓				
(๓) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	๑) ไม่มี	๐	๒	๐		
	๒) มี	๓				
๑.๕) จำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน						
๑.๕) จำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน	๑) ≥ ๕ ชนิด	๑	๓	๓		
	๒) ๓-๔ ชนิด	๒				
	๓) ≤ ๒ ชนิด	๓				
๑.๖) ประเภทชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน						

องค์ประกอบ/ดัชนีชี้วัด	ปัจจัยชี้วัด	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	คะแนนที่ได้ (A*B)	คะแนนประเมินสถานภาพ
(๑) รายการ ๑ รุกรานแล้ว	๑) มี	๐	๓	๐	
	๒) ไม่มี	๓			
(๒) รายการ ๒ มีแนวโน้มรุกราน	๑) มี	๐	๒	๐	
	๒) ไม่มี	๓			
๒) ความหลากหลายของสัตว์ป่า					
๒.๑) มีสัตว์ประจำถิ่น (endemic species)	๑) ไม่มีสัตว์ประจำถิ่น	๐	๓	๐	
	๒) มีสัตว์ประจำถิ่น	๓			
๒.๒) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ					
(๑) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	๒๕
	๒) มี	๓			
(๒) ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	๑) ไม่มี	๐	๒	๖	
	๒) มี	๓			
(๓) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	๑) ไม่มี	๐	๑	๓	
	๒) มี	๓			
๒.๓) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับนานาชาติ					
(๑) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
(๒) ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	๑) ไม่มี	๐	๒	๖	
	๒) มี	๓			
(๓) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	๑) ไม่มี	๐	๑	๓	
	๒) มี	๓			
๓) ความหลากหลายของสัตว์น้ำ					
๓.๑) ความหลากหลายชนิดพันธุ์ปลา	๑) < ๒๐ ชนิด	๑	๓	๙	
	๒) ๒๐-๓๐ ชนิด	๒			
	๓) > ๓๐ ชนิด	๓			
๓.๒) ความสำคัญต่อการอนุรักษ์					
(๑) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (CR)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	๒๕
	๒) มี	๓			
(๒) ใกล้สูญพันธุ์ (EN)	๑) ไม่มี	๐	๓	๐	
	๒) มี	๓			
(๓) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (VU)	๑) ไม่มี	๐	๒	๖	
	๒) มี	๓			
(๔) ถูกคุกคามในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (NT)	๑) ไม่มี	๐	๒	๐	
	๒) มี	๓			
๓.๓) จำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน	๑) ≤ ๕ ชนิด	๑	๓	๙	
	๒) ๓-๔ ชนิด	๒			
	๓) ≥ ๒ ชนิด	๓			
๓.๔) ประเภทชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน					
(๑) รายการ ๑ รุกรานแล้ว	๑) มี	๐	๓	๐	
	๒) ไม่มี	๓			
(๒) รายการ ๒ มีแนวโน้มรุกราน	๑) มี	๐	๒	๖	
	๒) ไม่มี	๓			
๔) ความหลากหลายของสัตว์หน้าดิน					
๑) ความหลากหลายทางชีวภาพ	๑) < ๑๕๐ ตัว/ตร.ม.	๑	๒	๔	
	๒) ๑๕๐-๓๐๐ ตัว/ตร.ม.	๒			
	๓) > ๓๐๐ ตัว/ตร.ม.	๓			
๒) จำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน	๑) ≤ ๕ ชนิด	๑	๓	๙	

องค์ประกอบ/ดัชนีชี้วัด	ปัจจัยชี้วัด	คะแนน (A)	น้ำหนัก (B)	คะแนนที่ได้ (A*B)	คะแนนประเมินสถานภาพ
	๒) ๓-๔ ชนิด	๒			
	๓) ≥ ๒ ชนิด	๓			
๓) ประเภทชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน					
(๑) รายการ ๑ รุกรานแล้ว	๑) มี	๐	๓	๙	
	๒) ไม่มี	๓			
(๒) รายการ ๒ มีแนวโน้มรุกราน	๑) มี	๐	๒	๖	
	๒) ไม่มี	๓			
(๓) รายการ ๓ รุกรานในประเทศอื่น	๑) มี	๐	๑	๓	
	๒) ไม่มี	๓			
		รวม		๒๐๘	๑๐๐

การประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่คณะอนุกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบทั้งนี้เพื่อให้ระดับผลคะแนนที่ได้จากการประเมิน สามารถระบุระดับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ได้กำหนดแนวทางการให้คะแนน ในองค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบทางกายภาพ องค์ประกอบ ด้านเศรษฐกิจ-สังคม และองค์ประกอบทางชีวภาพ โดยการคัดเลือกดัชนีชี้วัดบางตัวและการเพิ่มเติมระดับคะแนนประเมินสถานภาพ ดังนี้

องค์ประกอบ	ระดับคะแนนประเมินสถานภาพ
๑) องค์ประกอบทางกายภาพ	๑๐
๒) ด้านเศรษฐกิจ-สังคม	๑๐
๓) ความหลากหลายทางชีวภาพ	
๓.๑) ความหลากหลายของชนิดพรรณพืช - พรรณไม้หายากและมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ	๓๐
๓.๒) ความหลากหลายของสัตว์ป่า - ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ	๒๕
๓.๓) ความหลากหลายของสัตว์น้ำ - ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ระดับชาติ	๒๕
รวม	๑๐๐

โดยมีผลการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

ลำดับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ	ระดับคะแนนประเมินสถานภาพ
๑) ระดับท้องถิ่น	๐-๒๐
๒) ระดับชาติ	๒๐-๗๐
๓) ระดับนานาชาติ	> ๗๐

ผลการประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา ตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยที่คณะอนุกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเห็นชอบจากการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗ พบว่า มีคะแนนรวมทั้งสิ้น ๑๐๐ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน) ดังนั้นพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา จัดลำดับความสำคัญอยู่ใน “ระดับนานาชาติ”

๘. การติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำ

การประเมินระดับการคุกคามของพื้นที่ชุ่มน้ำคณะผู้ศึกษาได้กำหนดระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำตามแนวทางของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒๕๕๙) ซึ่งได้กำหนดระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับวิกฤตอย่างยิ่ง (Severely Critical) ระดับวิกฤต (Critical) และระดับใกล้วิกฤต (Near Critical) โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งสิ้น ๑๙ เกณฑ์ ประกอบด้วยเกณฑ์ทางด้านกายภาพ ๗ เกณฑ์ เกณฑ์ทางด้านชีวภาพ ๙ เกณฑ์ และเกณฑ์ทางด้านสังคม ๓ เกณฑ์ ในจำนวนนี้เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำ ณ เวลาปัจจุบัน จำนวน ๙ เกณฑ์ และมีเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำในอนาคตอีก ๕ ปี จำนวน ๑๐ เกณฑ์

อย่างไรก็ตาม ในการประเมินครั้งนี้ได้ใช้เฉพาะเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำ ณ เวลาปัจจุบัน จำนวน ๙ เกณฑ์ เนื่องจากพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีการศึกษาไม่เคยมีการประเมินระดับการคุกคามไว้ก่อน โดยมีประเมินดังรายละเอียดของระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ เกณฑ์การประเมินระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

เกณฑ์การประเมิน	ระดับการคุกคาม			ผลการประเมิน	การแปลผลการประเมิน
	วิกฤตอย่างยิ่ง (Severely Critical)	วิกฤต (Critical)	ใกล้วิกฤต (Near Critical)		
A. ด้านกายภาพ					
i. จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ในประเทศไทย*	๑	๒	๓	>๓ แห่ง	ปกติ
ii. การลดลงของพื้นที่ชุ่มน้ำในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ไม่ได้ประเมิน	-
iii. สัดส่วนการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เกิดจากกิจกรรมมนุษย์ (ร้อยละ)*	≥ ๕๐	๔๐-๔๙	๓๐-๓๙	ไม่ได้ประเมิน	-
iv. การเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่ไม่เป็นไปในแนวทางอนุรักษ์ในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ไม่ได้ประเมิน	-
v. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึงที่ไม่เป็นไปในแนวทางอนุรักษ์ในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ไม่ได้ประเมิน	-
vi. จำนวนปีที่ปริมาณน้ำที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำในรอบ ๕ ปี	๓	๒	๑	ไม่ได้ประเมิน	-
vii. ระดับมาตรฐานคุณภาพน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำ*	ประเภทที่ ๕	ประเภทที่ ๔	ประเภทที่ ๓	ประเภทที่ ๔	วิกฤต
B. ด้านชีวภาพ					
i. การลดลงของชนิดปลาในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ร้อยละ ๑๕	วิกฤตอย่างยิ่ง
ii. การลดลงของปริมาณหรือผลผลิตของปลาในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ร้อยละ ๑๕	วิกฤตอย่างยิ่ง
iii. การลดลงของปริมาณนกน้ำในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ)	≥ ๑๕	๑๐-๑๔	๕-๙	ไม่ได้ประเมิน	-
iv. การลดลงของชนิดสัตว์ที่ถูกคุกคาม (threatened species) ในรอบ ๕ ปี (ชนิด)	๓	๒	๑	ไม่ได้ประเมิน	-
v. การลดลงของชนิดพรรณพืชที่ถูกคุกคาม (threatened species) ในรอบ ๕ ปี (ชนิด)	๓	๒	๑	ไม่ได้ประเมิน	-
vi. การลดลงของชนิดปลาที่ถูกคุกคาม (threatened species) ในรอบ ๕ ปี (ชนิด)	๓	๒	๑	๓ ชนิด	วิกฤตอย่างยิ่ง
vii. คะแนนการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำของชนิดพรรณพืช	๗-๙	๔-๖	๑-๓	ผักตบชวา	วิกฤตอย่างยิ่ง

เกณฑ์การประเมิน	ระดับการคุกคาม			ผลการประเมิน	การแปลผลการประเมิน
	วิกฤตอย่างยิ่ง (Severely Critical)	วิกฤต (Critical)	ใกล้วิกฤต (Near Critical)		
ต่างถิ่นรุกรานที่มีคะแนนสูงสุด*				คะแนน = ๙	
viii. การปกคลุมพื้นที่ของพืชต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ร้อยละ)*	๗๐	๖๐	๕๐	ร้อยละ ๗๐	วิกฤตอย่างยิ่ง
ix. ระดับคะแนนเฉลี่ย ASPT ของสัตว์หน้าดิน*	๑-๒	๓-๔	๕-๖	๓ คะแนน	วิกฤติ
C. ด้านสังคม					
i. สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่ถือครองที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำโดยมิชอบ (ร้อยละ)*	≥ ๕๐	๓๐-๔๙	๒๐-๒๙	ไม่มี	ปกติ
ii. สถิติการละเมิดกฎระเบียบ/กฎหมาย (จำนวนครั้ง/พื้นที่/ปี)*	๓๐	๒๐	๑๐	ไม่มี	ปกติ
iii. กิจกรรม/โครงการการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่ขัดแย้งกับแนวทางอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ*	๓	๒	๑	ไม่มี	ปกติ

หมายเหตุ * หมายถึง เกณฑ์ประเมินระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำที่สามารถใช้ประเมินได้ ณ เวลาปัจจุบัน

ผลการประเมินระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ

ผลการประเมินพบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา มีรายละเอียดดังนี้

๑) วิกฤตอย่างยิ่ง (SC: Severely Critical) จำนวน ๕ เกณฑ์ คือ

- (๑) B i. การลดลงของชนิดปลาในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ) (ลดลงร้อยละ ๑๕)
- (๒) B ii. การลดลงของปริมาณหรือผลผลิตของปลาในรอบ ๕ ปี (ร้อยละ) (ลดลงร้อยละ ๑๕)
- (๓) B vi. การลดลงของชนิดปลาที่ถูกคุกคาม (threatened species) ในรอบ ๕ ปี (๓ ชนิด)
- (๔) B vii. คะแนนการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำของชนิดพรรณพืชต่างถิ่นรุกรานที่มีคะแนนสูงสุด* (ผักตบชวา คะแนน = ๙)
- (๕) B viii. การปกคลุมพื้นที่ของพืชต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ปกคลุมร้อยละ ๗๐)

๒) อยู่ในภาวะวิกฤติ (CR: Critical) จำนวน ๒ เกณฑ์ คือ

- (๑) A vii. ระดับมาตรฐานคุณภาพน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ประเภทที่ ๔)
- (๒) B ix. ระดับคะแนนเฉลี่ย ASPT ของสัตว์หน้าดิน (๓ คะแนน)

สรุปผลการติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับการคุกคามพื้นที่ชุ่มน้ำ พบว่า เกณฑ์การประเมิน บ่งชี้การคุกคามทั้ง ๒ ระดับ ได้แก่ วิกฤตอย่างยิ่งและวิกฤติ อย่างไรก็ตามในการติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำได้ยึดถือระดับการคุกคามสูงสุดเป็นผลการติดตามตรวจสอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งพบว่า พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา “อยู่ในภาวะวิกฤตอย่างยิ่ง”